

RAZEM CZY OSOBNO PRZECIWI WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU

*Wskazówki i odpowiedzi dla rozwoju
partnerstwa lokalnego*

2017

Stella

RAZEM CZY OSOBNO PRZECIW WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU

*Wskazówki i odpowiedzi dla rozwoju
partnerstwa lokalnego w gminie Wierzbica*

Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Społecznej STELLA, Wierzbica 2017r

Publikacja przygotowana w ramach projektu *„Partnerstwa przeciw wykluczeniu społecznemu – profesjonalne formy pomocy, ze szczególną rolą zatrudnienia socjalnego – edycja 2017”*, współfinansowanego ze środków Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach programu „Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu – nowy wymiar 2020”.

Autorzy:

Andrzej Trzeciecki,
Katarzyna Sokołowska,
Edyta Deszczka

Opracowanie graficzne: Paulina Kozaczuk

Wydawca:

Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Społecznej
Ul. H. Wieniawskiego 1/20
22-100 Chełm
www.swasstella.pl poczta@swasstella.pl

ISBN: 978-83-945226-2-9

Druk: Poligrafia Błysk Rafał Cienciała 22-100 Chełm, ul. Narutowicza 2a

Nakład 150 egzemplarzy

Publikacja bezpłatna

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

Spis treści

CZĘŚĆ I Metodologia i organizacja badań	4
I. WPROWADZENIE	4
II. DIAGNOZA W GMINIE WIERZBICA	10
III. PROPONOWANA KONSTRUKCJA NARZĘDZI BADAWCZYCH	16
IV. LITERATURA ŹRÓDŁOWA	23
CZĘŚĆ II Raport z badań.....	24
I. WSTĘP	24
II. WYKLUCZENIE SPOŁECZNE W GMINIE WIERZBICA Z PERSPEKTYWY 2017 R. – OGÓLNE SPOJRZENIE	28
III. KATALOG INSTYTUCJI I PODMIOTÓW WAŻNYCH DLA PROBLEMATYKI WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO	34
IV. WYNIKI BADANIA AKTYWNOŚCI PARTNERSKIEJ W OBSZARZE REINTEGRACJI W GMINIE WIERZBICA	37
V. KOŃCOWE PODSUMOWANIE BADAŃ – CZY UZYSKANO ODPOWIEDŹ NA KLUCZOWE PYTANIA?	58
CZĘŚĆ III Dobre praktyki lokalnych działań partnerskich	60
INICJATYWY PARTNERSKIE W GMINIE WIERZBICA	60
INICJATYWY PARTNERSKIE W STOWARZYSZENIA WSPIERANIA AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ STELLA	69
III. SPIS TABEL I RYSUNKÓW	74

CZĘŚĆ I Metodologia i organizacja badań

I. WPROWADZENIE

1. PODSTAWOWE POJĘCIA

DIAGNOZA SPOŁECZNA

to rodzaj działań w wyniku, których powstaje dokument opisujący określone sytuacje, zdarzenia i społeczne uwarunkowania danej społeczności. Dysponowanie informacjami z diagnozy jest niezbędnym elementem poprawnie zaplanowanego procesu wprowadzania zmian, zarówno wtedy kiedy planowane jest wprowadzenie nowych rozwiązań jak i w sytuacji wyeliminowania uciążliwości (barier) dla obecnego stanu realizacji.

RAPORT DIAGNOSTYCZNY

to rodzaj dokumentu, który stanowi podstawę do przeprowadzenia prognozy działań, wskazujący obecny stan, wymieniający bariery oraz wyznaczający kierunki zmian.

RODZAJE DIAGNOZY SPOŁECZNEJ

diagnoza historyczno-przyczynowa – wskazuje na przyczyny i mechanizmy pojawienia się problemu społecznego;

diagnoza kreatywna – wskazuje czynniki społeczne, które mogą lub są załączkiem pożądanych zmian jakie wynikają z potrzeb społecznych;

diagnoza poznawcza – opisuje i porównuje diagnozowany fragment rzeczywistości w zestawieniu z szerszymi procesami i zjawiskami społecznymi.

TYP DIAGNOZY SPOŁECZNEJ

diagnoza klasyfikacyjna – pozwala odpowiedzieć na pytanie z jakim typem problemu mamy do czynienia?

diagnoza genetyczna – pozwala zidentyfikować przyczyny badanego zjawiska;

diagnoza znaczenia – pozwala określić czy i jakie znaczenie mają określone czynniki na badany przedmiot;

diagnoza etapu – odpowiada na jakim poziomie rozwoju znajduje się badany przedmiot;

PRZEDMIOT DIAGNOZY SPOŁECZNEJ

poziom życia społeczności, w tym stopień zaspokajania ich potrzeb materialnych;
jakość życia, czyli określenie stopnia zaspokojenia potrzeb niematerialnych związanych z zadowoleniem z życia;
typ stosunków społecznych, a więc różnego rodzaju relacje, np.: obywatel–państwo, mieszkaniac–społeczność lokalna (samorządność), biedni – bogaci;
funkcjonowanie instytucji polityki społecznej zarówno administracji jak i organizacji pozarządowych;
sfery życia społecznego, np. sytuacja mieszkaniowa, sytuacja ludnościowa, procesy zachodzące w gospodarce, kultura, wartości etyczne i moralne społeczeństwa.

METODY DIAGNOZY

obserwacja i eksperyment;
badania sondażowe (ankieta, wywiad kwestionariuszowy);
wtórna analiza danych, tj. badania na podstawie spisów i dokumentów urzędowych;
badania jakościowe, czyli analiza dokumentów osobistych, obserwacja uczestnicząca, wywiad swobodny.

MONITORING

to działanie polegające na zbieraniu danych i informacji dotyczących zmiany badanego przedmiotu, jej skali i rozmiaru. W monitoringu ważny jest dobór miar i wskaźników oceny zmian badanego przedmiotu.

METODY I TECHNIKI BADAWCZE

to system reguł służących organizowaniu danej działalności badawczej, oznaczających szereg operacji poznawczych i praktycznych ułożonych w konkretnej kolejności. Podstawowe metody badawcze to:

- metoda studium literatury przedmiotu badań,
- metoda sondażu diagnostycznego,
- metoda analizy dokumentów.

W ramach technik badawczych wyróżnia się:

- badania jakościowe,
- badania ilościowe,
- analiza danych zastanych

TRAIINGULACJA

łączenie kilku metod badawczych w jednym projekcie badawczym.

2. CELE BADAŃ

GLÓWNY CEL DIAGNOZY

Główny cel diagnozy można sformułować następująco:

chcemy się dowiedzieć, jaki jest stan interesującego nas przedmiotu badania i dlaczego został on tak ukształtowany

Diagnoza jest okazją do uzyskania odpowiedzi (opinii) na pytanie jak powinien wyglądać przedmiot badania, a więc uzyskania informacji o potrzebach społeczności lokalnej na temat kształtu przedmiotu badania. Innymi słowy wyniki diagnozy pozwalają zaplanować a następnie przystąpić do realizacji takich działań, które będą służyć oczekiwaniom społeczeństwa oraz w sposób optymalny i efektywny wykorzystać posiadane zasoby instytucjonalne, ludzkie i finansowe.

GLÓWNY CEL MONITORINGU

Działania monitorujące służą uzyskaniu informacji **co zmieniło się w otaczającej rzeczywistości** w trakcie stosowania zaplanowanego instrumentarium działań, lub w trakcie zastosowanego rozwiązania (np. partnerstwa). Innymi słowy monitoring daje nam możliwość identyfikowania zmian, określenia ich skali, zakresu a nawet skutków społecznych w czasie. Monitoring posługuje się analizą w odniesieniu do konkretnie obranych wskaźników i miar.

USPOŁECZNIE NIE DIAGNOZY I MONITORINGU

Niezmiernie istotnym celem badań społecznych, szczególnie diagnozy jest aktywne włączenie przedstawicieli lokalnych instytucji administracji, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców a także samych mieszkańców do udziału w zaprogramowanych działaniach badawczych. Prowadzenie badania powinno być widoczne w społeczności, a więc warto jest poinformować mieszkańców o tym, kto i w jakim celu przeprowadza badanie, co jest tematem i kto uzyska dostęp do końcowych wyników. Ważnym jest, aby samym mieszkańcom dać szansę przekazania informacji o przedmiocie badania, a następnie dopilnować aby wyniki były powszechnie dostępne i zrozumiałe dla ogółu społeczeństwa. Takie podejście pozwoli liczyć na większe zrozumienie i poparcie działań opartych na wynikach przeprowadzonej diagnozy.

3. METODY I TECHNIKI BADAWCZE

RODZAJ BADAŃ:

Badania jakościowe – główne wyróżniki	Badania ilościowe – główne wyróżniki
- indywidualne podejście do respondenta, - podstawowe pytania: „jak?”, „dlaczego?” - obejmują niewielką skalę – małe próby – wyniki trudno uogólniać, - narzędzia niewystandaryzowane, - rola badacza jest rozbudowana, jego obecność wpływa na osoby badane, - interpretacje wyników - subiektywny charakter – dobór próby zwykle w sposób celowy	- badania posługują się liczbami, - odpowiadają na pytanie „ile?”, „jak często?”. - wnioski dotyczą częstości występowania zjawisk, ich natężenia, - przewodzone na szeroką skalę – duże próby – wyniki można uogólniać, - zwraca się uwagę na ilość podobnych wypowiedzi - narzędzia w danym badaniu są takie same i nie mogą ulegać modyfikacji w trakcie badania - rola badacza jest drugoplanowa, wpływ badacza na odpowiedzi respondentów jest raczej znikomy - interpretacja wyników ma charakter bardziej obiektywny

TECHNIKI BADAWCZE (przykłady):

Badania jakościowe	Wywiad: - Indywidualny (IDI- individual in-depth interview) – indywidualny wywiad pogłębiony- polega na indywidualnej rozmowie z respondentem. Jego celem jest uzyskanie szczegółowych opinii i informacji od konkretnych osób, spełniających określone przez badacza kryteria doboru. - Grupowy (FGI- focusgroup interview) – zogniskowany wywiad grupowy (wywiad fokusowy) – skupia się na konkretnym problemie, prowadzi go moderator (osoba zadająca pytania, stymulująca dyskusję, pilnująca czasu) Fokus trwa ok. 1-2 godzin, czas jest ograniczony, grupa powinna zawierać od 6 do 12 osób. Najlepiej, gdy jest prowadzony w miejscu, w którym można „podglądać” uczestników za pomocą lustra weneckiego. Badania terenowe: - Specyficzne badania zachowania ludzi w naturalnych warunkach ich codziennego życia, pozwalają na zrozumienie

	subiektywnych znaczeń przypisywanych przez badanych ludzi Obserwacje: • uczestnicząca – badacz staje się członkiem społeczności, którą bada oraz nieuczestnicząca – badacz stoi z boku i się przygląda, minusem jest to, że badacz nie może dopytywać, nie może się narzucać osobom badanym • jawna – badane osoby wiedzą, że są obserwowane, ale nie muszą znać wszystkich szczegółów badania, ukryta – stosuje się, gdy dostęp do danej grupy jest utrudniony.
Badania ilościowe - ankietowe	• Ankieta CATI – wywiad telefoniczny – odczytywane są respondentowi pytania wyświetlane na ekranie monitora i rejestrowane usłyszane odpowiedzi. • Ankieta CAWI – respondenci badania otrzymują link do kwestionariusza ankiety zamieszczonego „w sieci”. Respondent uzyskuje dostęp do ankiety elektronicznej, którą wypełnia samodzielnie, korzystając ewentualnie z wyświetlanych wskazówek. • Ankieta Audytoryjna – ankieta wręczana do samodzielnego wypełnienia grupie osób zgromadzonych w jednym miejscu. • Ankieta Pocztaowa – technika badań sondażowych, w której ankiety są wysyłane pocztą tradycyjną do respondentów. • Wywiad kwestionariuszowy – rodzaj wywiadu, podczas którego badacz ma przygotowaną zestandaryzowaną listę pytań o charakterze zamkniętym. Respondent dokonuje najczęściej wyboru odpowiedzi z proponowanego zestawu dysponując przy tym niewielką swobodą w kształtowaniu swoich wypowiedzi. Badacz z kolei jest ściśle związany z instrukcją przeprowadzania wywiadu, a także nie może wyjaśniać pytań.
ANALIZA DANYCH ZASTANYCH	• Deskresearch – badania polegające na analizie danych wtórnych, czyli takich, które już istnieją, zostały wcześniej zgromadzone i przetworzone przez agencje badawcze, instytucje publiczne (takie jak np. GUS), firmy prowadzącego różnego typu banki danych, prasę branżową itp. • Case study (studium przypadku) – skupia się na jednym (kilku) przykładach danego zjawiska

II. DIAGNOZA W GMINIE WIERZBICA

1. TEMAT DIAGNOZY

W ramach realizowanego przez Stowarzyszenie Stella projektu pn.: „Partnerstwa przeciw wykluczeniu społecznemu – profesjonalne formy pomocy, ze szczególną rolą zatrudnienia socjalnego – edycja 2017”, dofinansowanego przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, wykonane będzie zadanie polegające na **przeprowadzeniu badań przy współudziale uczestników zajęć Klubu Integracji Społecznej, a także mieszkańców Gminy Wierzbica.**

Celem badania jest:

„zinventoryzowanie i ocena dotychczasowych przedsięwzięć i aktywności partnerskich w obszarze reintegracji na terenie gminy Wierzbica, a także wyznaczenie pożądanych kierunków rozwoju partnerstwa dla wzmocnienia jego roli w osiągnięciu celów lokalnego programu aktywizacji społecznej i zawodowej ze szczególnym uwzględnieniem diagnozy lokalnych problemów społecznych.”.

Uzasadnieniem dla celowości badania są praktyki poprzednich lat, gdzie wykorzystując instrumenty zatrudnienia socjalnego (działalność KIS Stella”) tworzone, na obszarze Gminy Wierzbica, warunkido pobudzenia aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców. Inicjatywy te stanowiły istotny element lokalnej polityki społecznej, wspomagający działania OPS i PUP. Były one przyjmowane z dużym zainteresowaniem ze strony mieszkańców Gminy Wierzbica, często przekraczającym możliwości finansowe dla organizowania dodatkowych zajęć, dla większej grupy zainteresowanych. Od 2011 r. w Gminie Wierzbica funkcjonuje partnerstwo, którego misją jest przeciwdziałanie bezrobociu, wykluczeniu oraz rozwój aktywnych form pomocy. Z uwagi na dynamikę uwarunkowań społeczno – gospodarczych wymaga ono gruntownej przebudowy zarówno formy funkcjonowania jak założonych celów, wizji i misji.

W ostatnim czasie do partnerstwa dołączył nowy podmiot sektora biznesowego – spółdzielnia socjalna „Miranna”, ale ciągle zauważa się brak, ważnych z punktu widzenia reintegracji społecznej instytucji edukacji, kultury czy służby zdrowia. Jednocześnie brakuje wielosektorowej instytucjonalnej współpracy, która mogłaby przyczynić się do zniwelowania problemów wykluczenia społecznego, w tym także bardziej efektywnego świadczenia usług reintegracji społecznej i zawodowej. Zauważa się szczególnie brak współuczestniczenia instytucji z takich sfer jak: ochrona zdrowia (profilaktyka zdrowego stylu życia), kultury

(dostęp do dzieł i dóbr poza internetem, do kontaktu z ludźmi kultury i sztuki), sport (dostęp do zajęć rekreacyjnych etc.).

Aby tworzyć własne miejsca pracy (np. spółdzielczość socjalna) lub korzystać z ofert na otwartym rynku pracy nie wystarczy wzmocnienie w tradycyjnym stylu (pomoc społeczna – publiczne służby zatrudnienia), konieczne jest uzyskanie dodatkowych wartości, podnoszących ogólne „walory” danej osoby. Warunkiem uzyskania synergii działań wobec osób bezrobotnych, wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem jest rozwój i wzmocnienie roli partnerstwa działającego w tym obszarze. Niezbędnym więc jest przeprowadzenie rzetelnych badań inwentaryzujących i oceniających dotychczasową działalność oraz wyznaczających pożądane kierunki dalszego działania, w tym zdefiniowanie nowych celów, wizji i misji partnerstwa oraz wskazujących potencjalnych nowych sygnatariuszy – których działania statutowe będą pomocne w rozwijaniu aktywnych form pomocy, w tym zatrudnienia socjalnego.

2. ORGANIZACJA PRAC BADAWCZYCH

Schemat organizacji prac badawczych obejmuje następujące elementy:

Zespół Badawczy	Wybór Grupy Koordynującej – dobór specjalistów i ekspertów, Wybór Grup Badawczych, będących reprezentantami uczestników zajęć w KIS Stella w Gminie Wierzbica: a) Grupa „Akcja Plenerowa” b) Grupa „Kwestionariusz Ankietowy”, c) Grupa „Wywiad indywidualny”
Metodologia badań	Przygotowanie tzw. <i>raportu metodologicznego</i> , w tym wskazanie celu badania, narzędzi badawczych, zakresu pytań badawczych, a także sposobu prezentacji wyników.
Podstawowe pytania badawcze oraz kryteria oceny	Wspólne opracowanie zestawu podstawowych pytań badawczych, wraz z ewentualnym ich uszczegółowieniem oraz podstawowych kryteriów oceny.
Respondenci	Wspólne przeanalizowanie przez Zespół Badawczy zbioru potencjalnych respondentów oraz sklasyfikowanie ich w zależności od zastosowanego narzędzia badawczego.
Przeprowadzenie badań	Praca będzie przebiegała etapowo w zależności od doboru

	narzędzi badawczych, wewnętrznego harmonogramu oraz przygotowania grup badawczych.
Wyniki badań	Przygotowanie arkuszy podsumowujących oraz tzw. drzewa rezultatów.
Raport końcowy	Opracowanie raportu końcowego i jego upowszechnienie

Szczegółowy plan i harmonogram realizacji poszczególnych elementów badań będzie opracowany przy udziale uczestników projektu – uczestników zajęć w KIS Stella, skierowanych do projektu z terenu Gminy Wierzbica.

3. *PROPONOWANE NARZĘDZIA BADAWCZE*

Pierwsze narzędzie – Akcja plenerowa

Zastosowanie akcji plenerowej ma na celu wskazanie członkom Zespołu Badawczego możliwości zadania bezpośrednio pytań mieszkańcom oraz zebrania ich stanowisk, opinii i odpowiedzi. Narzędzie to będzie zastosowane w następujący sposób:

- 1) przygotowane zostanie stanowisko badawcze w centralnym miejscu Gminy Wierzbica – przed Urzędem Gminy (lub innymi wskazanym przez członków Zespołu Badawczego). Stanowisko będzie oznaczone banerem informacyjnym organizatora badań.
- 2) stanowisko badawcze będzie prowadzone przez 2-3 osoby, wyznaczone spośród uczestników KIS Stella,
- 3) stanowisko badawcze zostanie wyposażone w narzędzia – ankietę, długopisy, a także w skrzynkę „Odpowiedzi mieszkańców Gminy Wierzbica”,

Plusy narzędzia „Akcja plenerowa”	Minusy narzędzia „Akcja plenerowa”
• Zainteresowanie problemem i nawiązanie kontaktu z mieszkańcami, • Umożliwienie wypowiedziania się w sposób nieskrępowany, • Widoczność w przestrzeni publicznej • Łatwość dostępu do różnych grup odbiorców	• Niska rzetelność wyników, • Wyniki są wstępem do diagnozy

Badanie plenerowe będzie archiwizowane za pomocą fotografii i wykonanych przez członków Zespołu. Wyniki zostaną pogrupowane wg ustalonych wcześniej kryteriów.

Drugie narzędzie – badanie ankietowe – kwestionariusz

Narzędzie ankietowe – kwestionariusz, ma pokazać członkom Zespołu Badawczego sposobu na zadanie konkretnych, nawet złożonych pytań i uzyskanie konkretnych odpowiedzi, które można interpretować w formie liczbowej. Narzędzie to będzie zastosowane w następujący sposób:

- 1) przygotowany zostanie formularz „Kwestionariusz Ankietowy”, zawierający wstęp, pogrupowane tematycznie pytania (zamknięte jednokrotnego wyboru, zamknięte wielokrotnego wyboru, otwarte oraz niedokończone zdania),
- 2) udział w badaniu zostanie zapewniony poprzez klauzulę „anonimowości”,
- 3) formularz zostanie zamieszczony także na stronach internetowych Stowarzyszenia Stella, oraz Urzędu Gminy.

Badaniem ankietowym zostanie objęta grupa respondentów zaliczona do przedstawicieli instytucji administracji, organizacji pozarządowych, lokalnych przedsiębiorców i innych podmiotów posiadających osobowość prawną – respondenci instytucjonalni. Wyniki (odpowiedzi) zostaną pogrupowane wg ustalonych wcześniej kryteriów.

Plusy narzędzia „Kwestionariusz Ankietowy”	Minusy narzędzia „Kwestionariusz Ankietowy”
• Możliwość zebrania szczegółowych informacji, • Objęcie respondentów, na których zależy badaczom, w tym szczególnie osób decyzyjnych	• Zaangażowanie czasowe, • Zaangażowanie większego zespołu badawczego

Trzecie narzędzie – wywiad indywidualny

Zastosowanie wywiadu indywidualnego ma wskazać członkom Zespołu Badawczego na specyficzny rodzaj zbierania i badania danego tematu, wymagający uprzedniego przygotowania nie tylko samego narzędzia ale także własnej osoby do wykonania takiego zadania. To także wskazanie, że konieczne jest wyprzedzające

określenie grupy respondentów (indywidualnych osób). Narzędzie to będzie zastosowane w następujący sposób:

- 1) przygotowany zostanie „scenariusz wywiadu”, obejmujący listę zagadnień, jakie poruszane będą podczas badania,
- 2) przeprowadzone zostaną spotkania z osobami wytypowanymi do przeprowadzenia wywiadów indywidualnych,
- 3) liczba wywiadów:
  - d) wobec przedstawicieli instytucji nie przekroczy liczby 5,
  - e) wobec mieszkańców Gminy nie przekroczy liczby 10.

Dobór respondentów zostanie przeanalizowany przez zespół badawczy wg kryteriów wiedzy i doświadczenia w temacie „współpraca partnerska”. Przeprowadzenie wywiadów zostanie poprzedzone rozmową telefoniczną z respondentem w celu uzgodnienia miejsca i terminu jego wykonania. Wywiady nie powinny przekroczyć czasowego limitu 40 minut na jeden wywiad. Wykorzystanie tego narzędzia zostanie poprzedzone wewnętrznym ćwiczeniem w zespole badawczym.

Plusy narzędzia „Wywiad indywidualny”	Minusy narzędzia „Wywiad indywidualny”
• Możliwość uzyskania głębszych opinii, i bardziej szczegółowych informacji, • Umożliwia poznanie stanowiska osób odpowiedzialnych za dany temat lub problematykę	• Może dojść do sytuacji krępujących i niewygodnych dla osób – stron wywiadu, • Czasochłonność, • Może dojść do naruszenia relacji badacz – respondent, zwłaszcza jeśli osoby się znają.

4.

PODSTAWOWE PYTANIA DIAGNOZY

Badanie ankietowe oraz wywiad indywidualny

Cel badania, jaki został postawiony w ramach realizowanego zadania projektowego pozwala sformułować podstawowe pytania diagnozy, na które powinna ona odpowiedzieć:

1. Czy skład instytucjonalny Partnerstwa, utworzonego w 2011 r. jest niezmienny, a jego sygnatariusze wykazują nadal aktywność?
2. Czy Partnerstwo wpisało się trwale w lokalną politykę społeczną, zwłaszcza w działania aktywizacji społeczno-zawodowej?

3. Czy istnieją bariery utrudniające działalność Partnerstwa i czy były one poddawane wspólnej ocenie wraz z poszukiwaniem sposobów ich eliminacji?
4. Czy Partnerzy wykazują się inicjatywnością wobec mieszkańców Gminy Wierzbica? Jakich można wskazać najważniejsze rezultaty?
5. Czy rezultaty Partnerstwa są odczuwalne przez mieszkańców?
6. Czy Partnerstwo w Gminie Wierzbica jest inicjatywą lokalną, czy też inicjatywą wykraczającą poza gminę starającą się pozyskać wsparcie instytucji regionalnych i krajowych?
7. Co należy zmienić w dotychczasowym sposobie funkcjonowania Partnerstwa?

Ten podstawowy zestaw pytań, rozszerzony i uszczegółowiony w narzędziach badawczych takich jak: badanie ankietowe (kwestionariusz ankietowy) oraz wywiad indywidualny (scenariusz wywiadu) pozwoli dokonać oceny działającego Partnerstwa a także sformułować wnioski i oceny rekomendacyjne – kierunki rozwoju.

Wskazane powyżej podstawowe pytania zostaną rozbudowane podczas wykonywania badań ankietowych oraz wywiadów indywidualnych.

5. PODSTAWOWE PYTANIA OCENY POTRZEB

Akcja plenerowa oraz wywiad indywidualny

Dokonanie rozpoznania potrzeb rozwoju Partnerstwa zostanie dokonane przy pomocy badania potrzeb mieszkańców Gminy Wierzbica za pomocą dwóch narzędzi: akcja plenerowa (ulotka ankietowa) oraz wywiad indywidualny.

1. Czy inicjatywy Partnerstwa ocenia się jako jednokierunkowe, tzn. nakierowane wyłącznie na bezrobocie i aktywizację społeczno-zawodową, czy odnotowane były wydarzenia wykraczające poza problematykę pomocy społecznej i rynku pracy?
2. Jakich sfer życia (potrzeby) lokalnej społeczności Partnerstwo powinno włączyć w swój program działania, tzn. co jest potrzebne aby zwiększyć skuteczność wsparcia dla mieszkańca Gminy aby nie czuł się zagrożony i marginalizowany społecznie?
3. O jakie instytucje należałoby rozszerzyć Partnerstwo, aby było skuteczniejsze i aby jego rezultaty były pozytywnie odczuwalne przez mieszkańców Gminy?

III. PROPONOWANA KONSTRUKCJA NARZĘDZI BADAWCZYCH

Badanie „Akcja Plenerowa” – ulotka ankietowa

Stella Projekt: „Partnerstwa przeciw wykluczeniu społecznemu – profesjonalne formy pomocy, ze szczególną rolą zatrudnienia socjalnego – edycja 2017”.	
Szanowni Państwo, <i>Prosimy o kilka chwil z Waszego cennego czasu. Pragniemy uzyskać opinię o Państwa potrzebach adresowanych do Lokalnego Partnerstwa Instytucjonalnego, działającego od 2011 r. w Gminie Wierzbica. Opinie pozwolą zaplanować nowe kierunki działania, szczególnie wobec Mieszkańców Gminy potrzebujących pomocy i wsparcia. W zmieniającej się rzeczywistości pracodawcy poszukują osób nie tylko z kwalifikacjami zawodowymi, ale także bardziej wykształconych, dysponujących wyższym poziomem ogólnej wiedzy o świecie, hołdujących zdrowy styl życia, szanujących wartości i dziedzictwo kulturowe, tradycje lokalne, aktywnych społecznie, etc.). Ten kierunek wymaga także przebudowy działania Lokalnego Partnerstwa.</i> <i>Państwa opinia pomoże także lepiej ukierunkować dotychczasową działalność Klubu Integracji Społecznej STELLA (rozszerzyć profil usług reintegracyjnych). Od Państwa opinii będzie zależało włączenie i wykorzystanie zasobów innych instytucji, działających w takich obszarach jak: edukacja, kultura, profilaktyka zdrowotna oraz sport i rekreacja.</i> <i>Wydaje się to ważne z punktu widzenia wzmacniania indywidualnych „wartości społecznych” Mieszkańców Gminy Wierzbica, dlatego też prosimy o odpowiedzi na poniższe pytania.</i> / - / Zespół Badawczy STELLA	
Pytanie Pierwsze: Czy działalność Partnerstwa Lokalnego jest zauważalna w Gminie Wierzbica ?	
TAK	NIE COŚ SŁYSZAŁEM/LAM
Pytanie Drugie: Jakie może Pani / Pan wymienić inicjatywy Partnerstwa i czego dotyczyły?	
1.:	
2.:	
3.:	

Pytanie Trzecie: Czy Pani / Pana zdaniem do Lokalnego Partnerstwa powinny dołączyć nowe instytucje? Jeśli tak prosimy wymienić kilka przykładów nowych instytucji?		
TAK	NIE	NIE MAM ZDANIA
Przykłady nowych instytucji:		
Pytanie Czwarte: Jakie tematy / problematyka Pani /Pana zdaniem powinna zostać uwzględniona w działaniach Partnerstwa Lokalnego? Czym powinno się ono zająć? Jakie potrzeby spełnić?		
1.:		
2.:		
3.:		

Dziękujemy za poświęcony czas. Dziękujemy za ważne odpowiedzi

Badanie ankietowe – kwestionariusz ankietowy

Główne założenia:

1. Kwestionariusz dostarczony do przedstawicieli instytucji i podmiotów działających na obszarze Gminy Wierzbica oraz zamieszczony na stronach internetowych
2. Czas trwania badania – 1 tydzień
3. Zebranie odpowiedzi indywidualne (bezpośrednio od respondentów) oraz za pomocą poczty elektronicznej.

Stella Projekt: „Partnerstwa przeciw wykluczeniu społecznemu – profesjonalne formy pomocy, ze szczególną rolą zatrudnienia socjalnego – edycja 2017”.	

ANKIETA

Szanowni Państwo,

Prosimy o udział w badaniu ankietowym, przy zapewnieniu pełnej aminowości.

Szczerść i rzetelność udzielanych odpowiedzi pozwoli na dokonanie oceny a także sformułowanie ważnych tez o nowych kierunkach działania Lokalnego Partnerstwa w Gminie Wierzbica. Wyniki badania zostaną posumowane oraz upowszechnione w postaci raportu, tak abyście Państwo mieli sposobność do indywidualnej, głębszej refleksji o społecznej aktywności Waszych instytucji, włączania się we wspólne wysiłki na rzecz poprawy społecznej spójności w Gminie Wierzbica oraz udzielenia solidarnego wsparcia dla najbardziej potrzebujących.

Zebranie Państwa opinii jest ważne z punktu widzenia wzmocnienia indywidualnych „wartości społecznych” Mieszkańców Gminy Wierzbica, dlatego też prosimy o odpowiedzi na poniższe pytania.

/ - / Zespół Badawczy STELLA

Pytanie Pierwsze: Proszę określić reprezentowaną instytucję” (wstawić „X” przy rodzaju instytucji)

Administracja		Instytucja pomocy społecznej		Instytucja edukacji i oświaty	
Instytucja kultury i dziedzictwa narodowego		Instytucja ochrony i profilaktyki zdrowotnej		Instytucja sportu i rekreacji	
Instytucja / Podmiot gospodarczy		Kościelna osoba prawna		Inna (wskaż sektor)	

Organizacja pozarządowa		Organ samorządu terytorialnego (rada gminy)		Instytucja spoza Gminy(wskaż jaka)	
Wskazanie instytucji/sektora:					
Pytanie Drugie: Czy Pani / Pana instytucja lub podmiot jest sygnatariuszem Lokalnego Partnerstwa powstałego w Gminie Wierzbica w 2011 r.?					
TAK			NIE		
Pytanie Trzecie: Czy Pani / Pana zdaniem Lokalne Partnerstwo wpisało się trwale w życie społeczno-gospodarcze Gminy Wierzbica?					
TAK			NIE		
Jeśli TAK to proszę wymienić trzy najważniejsze Pani /Pana zdaniem przedsięwzięcia, które zadecydowały o pozycji Lokalnego Partnerstwa:					
1.....					
2.....					
3.....					
Jeśli NIE to proszę wymienić trzy najważniejsze Pani /Pana zdaniem przyczyny niepowodzenia:					
1.....					
2.....					
3.....					
Pytanie Czwarte: Czy Pani / Pana zdaniem Lokalne Partnerstwo powinno zostać wzmocnione innymi Partnerami?					
TAK			NIE		
Jeśli TAK to proszę wymienić trzy najważniejsze Pani /Pana zdaniem instytucje /podmioty, które powinny wejść w skład Lokalnego Partnerstwa:					
1.					
2.....					
3.....					
Jeśli NIE to proszę wymienić argument za nierozszerzaniem składu Partnerstwa:					
.....					
.....					
.....					
Pytanie Piąte: Jakie najważniejsze Pani / Pana zdaniem są rezultaty Lokalnego Partnerstwa – proszę wymienić trzy przykłady?					
1.....					

2.....	
3.....	
Pytanie Szóste: Czy Pani / Pana zdaniem rezultaty Lokalnego Partnerstwa są dostrzegane przez Mieszkańców Gminy?	
TAK	NIE
Pytanie Siódme: Co Pani / Pana zdaniem zmieniło się w Gminie pod wpływem działania Lokalnego Partnerstwa? Prosimy wymienić trzy przykłady:	
1..	
2.....	
3.....	
Pytanie Ósme: Co Pani / Pana zdaniem należałoby zmienić w Lokalnym Partnerstwie?	
1. Sposób organizacji pracy i komunikacji wewnętrznej	2. Problematykę jaką zajmuje się Partnerstwo
3. Zwiększyć aktywność i inicjatywy kierowane do Mieszkańców	4. Podnieść edukację ogólną członków – Partnerów na temat polityki społecznej, aktualnych programów etc.
5. Zaangażowanie zasobów poszczególnych Partnerów we wspólne inicjatywy Partnerstwa	6. Zwiększyć zasobność finansową Partnerstwa, poszukiwać nowych źródeł finansowych?
Pytanie Dziewiąte: Jak imi tematami /problematyką powinno zająć się Lokalne Partnerstwo w najbliższej przyszłości? Wymień wg. Ciebie najważniejsze trzy przykłady	
1.....	
2.....	
3.....	

Dziękujemy za udział w badaniu

Badanie – scenariusz wywiadu

Główne założenia:

- 1. Wywiad indywidualny przeprowadzany z respondentami – osobami fizycznymi, reprezentującymi: (a) mieszkańców Gminy - 5 osób, (b) pracowników instytucji i lokalnych firm – 5 osób, (c) organizacji pozarządowych – 5 osób**
- 2. Wywiad przeprowadzany przez 2 moderatorów,**
- 3. Czas trwania wywiadu – 45 minut.**

I. Wprowadzenie (10 min.):

Moderatorzy przedstawiają respondentowi cel badania (wywiadu), tytuł projektu w ramach którego jest to badanie przeprowadzane a także zasady wywiadu. Uprzedzają, że informacje będą przetwarzane tylko do celów badawczych a dane personalne zostaną zachowane tylko w archiwum badania.

Moderatorzy charakteryzują schemat wywiadu: z jakich części będzie się on składał, np.: wiedza o badanym temacie, ocenie własnego udziału (wkładu), ocenie perspektyw.

Respondent przedstawia się, charakteryzując swoją osobę poprzez następujące wyróżniki: płeć, wiek, stanowisko w instytucji lub stan społeczny w Gminie, a także okres zamieszkiwania na jej terenie.

II. Część Pierwsza: Wiedza o Lokalnym Partnerstwie (10 min.)

Chcielibyśmy dowiedzieć się od Pani / Pana co wiadomo o działającym Lokalnym Partnerstwie:

1. Czy funkcjonujące Lokalne Partnerstwo jest znane Pani/Panu, i w jakich okolicznościach posiadli Państwo wiedzę na ten temat?
2. Jakie najważniejsze inicjatywy są Pani / Panu znane, które realizowane były w Gminie przez Lokalne Partnerstwo w ciągu ostatnich 3 lat? A może były istotne bariery utrudniające działalność tego Partnerstwa?
3. Czy Pani / Pan jest w stanie wymienić sygnatariuszy Lokalnego Partnerstwa?
4. Jakie Pani / Pana zdaniem można wymienić najważniejsze 3 rezultaty działającego Lokalnego Partnerstwa?

III. Część Druga: Ocena własnego udziału w Lokalnym Partnerstwie (10 min.)

Chcielibyśmy teraz porozmawiać o Pani / Pana udziale w Lokalnym Partnerstwie:

1. Czy Pani / Pan włącza się w działanie Lokalnego Partnerstwa? Czy to działanie wynika

z faktu pełnienia ról zawodowych, społecznych lub pełnienia funkcji w gremiach Gminy?

2. Czy Pani / Pan jest biernym obserwatorem działania Lokalnego Partnerstwa interesującym się postępami w jego funkcjonowaniu?
3. W jakich inicjatywach Lokalnego Partnerstwa Pani / Pan braliście bezpośrednio udział, prosimy o wymienienie najważniejszych z Pani / Pana punktu widzenia.
4. Co Pani / Pana ceni sobie najbardziej w kontaktach z przedstawicielami Lokalnego Partnerstwa? Np.: zdobywanie wiedzy, informacji, umiejętność budowania relacji partnerskich, współpracę etc.

IV. Część Trzecia: Ocena perspektyw rozwojowych Lokalnego Partnerstwa (15 min.)

Będzie to ostatnia część wywiadu, stanowiąca Pani / Pana punkt widzenia na rozwój Lokalnego Partnerstwa:

1. Czy Pani / Pana zdaniem Lokalne Partnerstwo powinno nadal działać i rozwijać się? Jeśli tak to jakie bariery powinny zostać usunięte w jego działaniu?
2. Czy Pani / Pana zdaniem Lokalne Partnerstwo powinno zostać wzmocnione nowymi partnerami, jeśli tak to jakimi, z jakich dziedzin?
3. Czym powinno pilnie zająć się Lokalne Partnerstwo, aby mieszkańcy Gminy odczuwali poprawę w życiu społeczno-zawodowym?
4. Czy Pani / Pana zdaniem to Partnerstwo powinno być wspierane przez instytucje z powiatu, z województwa a może z kraju?

Dziękujemy za poświęcony czas i za włączenie się w badanie.

Państwa udział pomoże nam analizować i poszukiwać nowych kierunków działania dla Lokalnego Partnerstwa

IV. LITERATURA ŹRÓDŁOWA

1. Babbie E. (2008): Podstawy badań społecznych, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
2. Frankfort-Nachmias C., D. Nachmias D. (2001): Metody badawcze w naukach społecznych, Poznań: Wydawnictwo Zysk i S-ka.
3. Jemielniak D. (2012): Badania jakościowe. Metody i narzędzia, Warszawa Wydawnictwo Naukowe PWN.
4. Sztumski J. (2010): Wstęp do metod i technik badań społecznych, Katowice Wydawnictwo Naukowe ŚLĄSK,
5. Typologia Ziemiński S., za Szatur-Jaworowska (2002): Diagnozowanie w polityce społecznej, Warszawa Wydawnictwo IPS.

CZĘŚĆ II Raport z badań

I. WSTĘP

Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Społecznej „Stella” realizując w 2017 r. projekt, który uzyskał dofinansowywanie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach jego programowej inicjatywy pn.: „Partnerstwa przeciw wykluczeniu społecznemu – profesjonalne formy pomocy, ze szczególną rolą zatrudnienia socjalnego – edycja 2017”, przeprowadziło na terenie Gminy Wierzbica badania o charakterze diagnostyczno-ewaluacyjnym. Celem zadania badawczego było:

- *Po pierwsze*, eksperckie zinventaryzowanie i dokonanie oceny dotychczasowych przedsięwzięć o charakterze partnerskiego współdziałania w obszarze reintegracji społecznej i zawodowej na terytorium Gminy Wierzbica,
- *Po drugie*, przekazanie w ramach działań edukacyjnych uczestnikom projektu, w tym przede wszystkim uczestnikom zajęć w KIS „Stella”, wiedzy na temat sposobów prowadzenia badań społecznych oraz ich bezpośrednie włączenie do niektórych prac badawczych.

Gmina Wierzbica już od kilku lat aktywnie podejmuje szereg przedsięwzięć zmierzających do tworzenia warunków dla trwałego funkcjonowania różnych form partnerskiej współpracy oraz pobudzania aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców. Większość tych przedsięwzięć stanowi element wspomagający działania Ośrodka Pomocy Społecznej i jego instytucjonalnych partnerów. Od 2011 r. w tej gminie funkcjonuje partnerstwo, mające określoną misję - przeciwdziałanie bezrobociu, wykluczeniu oraz rozwój aktywnych form pomocy – jednak wymaga ono dzisiaj gruntownej przebudowy, zwłaszcza w kierunku pozyskania partnerów z innych sektorów działalności społeczno-gospodarczej. Cel jaki sobie wyznaczono związany jest z lansowanym kierunkiem wielosektorowości instytucji w partnerstwie lokalnym, który w praktycznej realizacji powinien przyczynić się do zwiększenia efektywności usług reintegracji. Jednocześnie podniesienie stopnia reprezentatywności instytucji w lokalnym partnerstwie, szczególnie z takich sfer jak: ochrona zdrowia (profilaktyka zdrowia), kultury (dostępność do dziedzictwa narodowego), sportu (rekreacja i zdrowy styl życia), i innych, wzbogaca nie tylko zasobność i dyspozycyjność partnerstwa, ale umożliwia wzbogacenie oferty usług dla osób, które są objęte działaniami pomocowymi.

Poprzedzenie nowego kierunku działań na rzecz partnerstwa lokalnego wymagało przeprowadzenia badań, które odpowiedziałyby na szereg pytań o stan i potrzeby włączenia różnych instytucji, o stosunek mieszkańców do idei funkcjonującego już partnerstwa, a także o obszary polityki społecznej którymi powinno zająć się partnerstwo, aby potrzeby mieszkańców były zaspokajane.

Takie badania zaplanowano na 2017 r. Niezmiernie istotną cechą przeprowadzonych badań na terenie Gminy było włączenie uczestników zajęć Klubu Integracji Społecznej „Stella” do niektórych etapów czynności badawczych, co było zgodne z założeniem realizowanego projektu pn.: *„Partnerstwa przeciw wykluczeniu społecznemu – profesjonalne formy pomocy, ze szczególną rolą zatrudnienia socjalnego – edycja 2017”* i służyło reintegracji tych osób. Dzięki takiemu podejściu można było przybliżyć uczestnikom zajęć KIS wiedzę na temat badań społecznych, w tym procesów przygotowywania narzędzi i wyboru metod badawczych, motywowania respondentów do udziału w badaniach, a także zdobywania informacji poprzez przeprowadzanie wywiadów i sondaży. Uczestnicy zajęć mieli także okazję do zapoznania się z dwoma opracowaniami o charakterze analitycznym, które dotyczyły życia społeczno-gospodarczego Gminy Wierzbica. Tymi dokumentami były:

- 1) opracowanie pt.: „Diagnoza – Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Wierzbica na lata 2016-2023”¹,
- 2) opracowanie pt.: „Ocena Zasobów Pomocy Społecznej Ośrodka Pomocy Społecznej w Wierzbicy – 2017 r.”²

w których umieszczono dane statystyczne z okresu 2014-2016 będące punktem wyjścia do porównań analitycznych i odnoszenia wyników do podstawowych pytań badania. Działanie analityczne koncentrowało się zwłaszcza na takich obszarach jak: aktywność obywatelska, pomoc społeczna, aktywizacja społeczna i zawodowa, zatrudnialność, lokalna przedsiębiorczość oraz demografia.

Nowe doświadczenia osób biorących udział w zajęciach KIS podczas realizacji projektu, a szczególnie możliwość bezpośredniego uczestnictwa w pracach badawczych została bardzo pozytywnie przyjęta przez „klubowiczów”, motywowała ich do aktywności na rzecz pozyskania bogatego zbioru informacji, pozwalających w trakcie opracowywania końcowych wniosków z badań, na orientowanie się na potrzeby rozwoju m.in. partnerskiej

---

¹ Dokument pn.: „Diagnoza – Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Wierzbica na lata 2016-2023”
<http://www.ugwierzbica.pl/rewitalizacja.htm>, dostęp 10.06.2017r.

² Dokument dostępny <http://ugwierzbica.bip.lubelskie.pl/index.php?id=6>

współpracy i określanie przyszłych kierunkach rozwoju partnerstwa na terenie Gminy Wierzbica.

1. NARZĘDZIA I PYTANIA BADAWCZE

Przed rozpoczęciem badań zdecydowano się na wybór konkretnych narzędzi badawczych zakładając, że nie mogą one być skomplikowanymi konstrukcjami, jakie są tworzone na bazie nauk o badaniach społecznych. Przyjęto jednak założenie, że wybrane narzędzia powinny spełniać dwie funkcje:

Funkcje narzędzi badawczych:

1. Funkcję praktyczno-użytkową, co oznacza że wyniki badań posłużą jako przesłanki w praktyce życia społecznego Gminy Wierzbica do podejmowania decyzji wzmacniających formy partnerskiego współdziałania z wykorzystaniem instrumentów zatrudnienia socjalnego,
2. Funkcję humanistyczno-obywatelską, co oznacza, że wyniki badań posłużą lokalnej społeczności do uświadomienia jej rezultatów dotychczasowych wysiłków w obszarze budowania partnerskich relacji między instytucjami, podmiotami i organizacjami obywatelskim oraz staną się impulsem do dalszych dyskusji społecznych.

Cały proces badawczy został poprzedzony opracowaniem *Raportu metodologicznego* dla potrzeb Zespołu Badawczego, w składzie którego byli również niektórzy uczestnicy zajęć w KIS „Stella”.

Do badania zaproponowano następujące narzędzia:

- **Akcja plenerowa** – która miała posłużyć zebraniu opinii i stanowisk, za pomocą specjalnie skonstruowanej ulotki ankietowej (z kilkoma pytaniami), bezpośrednio od mieszkańców Gminy Wierzbica oraz przy pomocy specjalnie zorganizowanego stanowiska informacyjno-sondażowego, obsługiwanego m.in. przez 3 członków zespołu badawczego wywodzących się z grona uczestników KIS i merytorycznym monitoringu ze strony ekspertów Stowarzyszenia.
- **Kwestionariusz ankietowy** – którego celem było uzyskanie konkretnych odpowiedzi na wcześniej przygotowane pytania. Konstrukcja formularza została tak przygotowana, że respondent mógł na wstępie zapoznać się z prośbą (cel badania), a następnie zaprezentować swoją opinię przy warunku zachowania anonimowości. To narzędzie zostało wykorzystane dla badania opinii przedstawicieli grupy respondentów instytucjonalnych.

- **Wywiad indywidualny** – którego celem było zebranie opinii od wskazanych osób, reprezentantów różnych instytucji i środowisk przy pomocy uprzednio przygotowanego scenariusza wywiadu (lista zagadnień). To narzędzie zastosowano wobec grupy respondentów, którą zaproponowano po analizie ich pozycji w środowisku lokalnym wg pewnych kryteriów, w tym m.in.: pozycji i wpływu na decyzje administracyjne, stopnia inicjatywności lokalnej oraz posiadanego doświadczenia we współdziałaniu partnerskim.

Wszystkie narzędzia i ich treści były przedmiotem wspólnych zajęć o charakterze edukacyjnym w Klubie „Stella”, co w ostatecznym rozrachunku okazało się bardzo trafnym posunięciem projektowym nie tylko przybliżającym od strony teorii problematykę wyboru narzędzi i technik badawczych, ale przede wszystkim pozwoliło uczestnikom KIS w sposób realny uczestniczyć w tworzeniu obszaru badawczego (zagadnienia, pytania etc.). Takie podejście pozwoliło wspólnie sformułować pewien podstawowy zbiór 10 pytań, które stanowią centralny punkt przeprowadzonego badania, tzw. *pole zainteresowania*.

Lista kluczowych pytań, odzwierciedlających cel badania przedstawia się następująco:

Kluczowe pytania badawcze

1. Czy skład instytucjonalny Partnerstwa, utworzonego w 2011 r. jest niezmienny, a jego sygnatariusze wykazują nadal aktywność?
2. Czy Partnerstwo wpisało się trwale w lokalną politykę społeczną, zwłaszcza w działania aktywizacji społeczno-zawodowej?
3. Czy istnieją bariery utrudniające działalność Partnerstwa i czy były one poddawane wspólnej ocenie wraz z poszukiwaniem sposobów ich eliminacji?
4. Czy Partnerzy wykazują się inicjatywnością wobec mieszkańców Gminy Wierzbica? Jakich można wskazać najważniejsze rezultaty?
5. Czy rezultaty Partnerstwa są odczuwalne przez mieszkańców?
6. Czy Partnerstwo w Gminie Wierzbica jest inicjatywą lokalną, czy też inicjatywą wykraczającą poza gminę starającą się pozyskać wsparcie instytucji regionalnych i krajowych?
7. Co należy zmienić w dotychczasowym sposobie funkcjonowania Partnerstwa?
8. Czy inicjatywy Partnerstwa ocenia się jako jednokierunkowe, tzn. nakierowane wyłącznie na bezrobocie i aktywizację społeczno-zawodową, czy odnotowane były wydarzenia wykraczające poza problematykę pomocy społecznej i rynku pracy?
9. Jakie sfery życia (potrzeby) lokalnej społeczności Partnerstwo może włączyć w swój program działania, tzn. co jest potrzebne aby zwiększyć skuteczność wsparcia dla mieszkańca Gminy aby nie czuł się zagrożony i marginalizowany społecznie?

10. O jakie instytucje powinno zostać rozszerzone Partnerstwo, aby było skuteczniejsze i aby jego rezultaty były pozytywnie odczuwalne przez mieszkańców Gminy?

II. WYKLUCZENIE SPOŁECZNE W GMINIE WIERZBICA Z PERSPEKTYWY 2017 R. – OGÓLNE SPOJRZENIE

Gmina Wierzbica jest częścią powiatu chełmskiego o powierzchni 145,8km², zaliczaną do podregionu chełmsko-zamojskiego. Obszar gminy tworzy 27 miejscowości przy czym wg kryterium podziału administracyjnego to 20 sołectw takich jak: Bakus Wanda, Busówno, Chylin, Chylin Wielki, Helenów, Kamienna Góra, Karczunek, Kozia Góra, Ochoża, Olchowiec, Olchowiec-Kolonia,

Pniówno, Syczyn, Święcica, Tarnów, Terenin, Wierzbica, Wierzbica-Osiedle, Władysławów,

Rys. 1 Podział administracyjny Gminy Wierzbica na sołectwa

Źródło: „Diagnoza Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Wierzbica na lata 2016-2023” <http://www.ugwierzbica.pl/rewitalizacja.htm>

Wólka Tarnowska. Gmina Wierzbica to obszar o niewysokim wskaźniku gęstości zaludnienia, wynoszącym 36 osób/1 km², znacznie niżej niż w powiecie chełmskim (42 osoby/ 1 km²) oraz niższym niż województwie lubelskim (85 osób / 1 km²)³.

Liczba mieszkańców Gminy Wierzbica w latach 2014 – 2016 sukcesywnie ulegała zmniejszeniu, co ilustrują poniższe dane.

Tabl. 1 Liczba mieszkańców Gminy Wierzbica

Lp.	Wyszczególnienie	2014	2015	2016
1	Ogółem	5.344	5.316	5.260
Z tego:				
2.	Kobiety	2.674	2.655	2.613
3.	Mężczyźni	2.670	2.661	2.637

Źródło: CAS - „Ocena Zasobów Pomocy Społecznej Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Wierzbica za 2017”

Przegląd i analiza danych odnoszących się do problematyki zamieszkiwania terytorium Gminy Wierzbica, jakie dokonano wspólnie z uczestnikami „KIS Stella” przed przystąpieniem do badań, pozwoliły sformułować kilka ogólnych tezy:

1. Potencjalną wielkość zasobu siły roboczej wyznaczają dwie grupy ludności, a mianowicie: ludność w wieku przedprodukcyjnym oraz w wieku produkcyjnym. W Gminie odnotowuje się na przestrzeni 2014-2016 kurczenie się tego zasobu pod wpływem odpływu osób wykwalifikowanych (migracje do innych miejscowości / emigracja zarobkowa), przyrostu grupy w wieku nieprodukcyjnym, w tym szczególnie ludzi starszych, co jest dużym obciążeniem demograficznym wpływającym na wielkość wydatków socjalnych (wsk. obciążenia w 2015 r. – 57%, co oznacza że na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada 57 osób w wieku nieprodukcyjnym – dzieci, osoby starsze).
2. Niekorzystnie kształtują się relacje przyrostu naturalnego, bowiem w analizowanym okresie przewaga należała do zgonów ludności. Wartość wsk. przyrostu ludności w Gminie Wierzbica jest ujemna ($-2,00^{0/00}$)⁴.
3. Niekorzystną tendencją w Gminie Wierzbica jest sytuacja tzw. ruchu migracyjnego, bowiem jeszcze przed 2014 r. odnotowano fakt stałych emigracji. Przewaga liczby osób emigrujących poza terytorium gminy nad osobami deklaruującym zameldowanie sięga dwukrotności.

³ Dane z opracowania pn.: „Diagnoza – Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Wierzbica na lata 2016-2023” <http://www.ugwierzbica.pl/rewitalizacja.html>, dostęp dnia 10.06.2017r.

⁴ Wskaźnik ten liczony jest na 1.000 osób

Zadaniem Władz Gminy Wierzbica w lokalnej polityce społecznej jest zagwarantowanie swoim obywatelom w miarę przyzwoitego poziomu bezpieczeństwa socjalnego, kompensującego następstwa ryzyk socjalnych, które są zdarzeniami wywołującymi różne dysfunkcje społeczne. Bezpieczeństwo socjalne to przeciwieństwo ubóstwa (bez względu na jego formy występowania). Podobnie jest z nierozzerwalnością pomiędzy terminem ubóstwo a pojęciem społecznego wykluczenia w rozumieniu polityki społecznej. Ubóstwo, które utrudnia lub uniemożliwia społeczną partycypację oraz funkcjonowanie wedle społecznie akceptowalnych wzorów jest bardzo bliskie pojęciu społecznego wykluczenia, rozumianego, jako brak dostępu do społecznych instytucji⁵.

Nie wchodząc w dyskurs o definicjach „wykluczenia społecznego” zespół badawczy uznał, że termin ten oznacza najogólniej ujmując przypadki nieuczestniczenia w pełni w ważnych aspektach życia społecznego lub autoizolację niektórych grup społecznych. Natomiast w grupie powodów wyróżnić można te najbardziej uniwersalne, takie jak: np.: niskie dochody, niskie kwalifikacje, erozję więzi rodzinnych i sąsiedzkich, gwałtowny rozwój technologii powodujących nagłe bezrobocie. Kolejnym ustaleniem Zespołu było zauważenie faktu, że w Gminie Wierzbica na przestrzeni ostatnich lat częściej w lokalnej polityce społecznej używa się terminu „włączenie społeczne”, co oznacza tzw. *pozytywne podejście* do problemów mieszkańców.

Jakie są najważniejsze problemy wpływające na obraz wykluczenia społecznego

Najważniejsze problemy społeczne Gminy

w Gminie Wierzbica, a tym samym upoważniające do korzystania z systemu wsparcia i pomocy?

Wśród najbardziej istotnych jakie zweryfikował

zespół badawczy znalazły się:

- **BEZROBOCIE**

Bezrobocie to jeden z najczęściej wskazywanych w wielu opracowaniach, trudny problem, bowiem na jego rzeczywistą skalę rzutuje nierejestrowana w statystykach nadwyżka zatrudnionych w rolnictwie, tzw. bezrobocie ukryte. To ono ma bezpośredni wpływ na dochodowość gospodarstw domowych, także trudną w tej sytuacji do rzeczywistego ustalenia. Gmina Wierzbica to terytorium o bardzo małej, niedostatecznej liczbie miejsc pracy. Tu przewagę mają jednoosobowe lub rodzinne, prywatne podmioty gospodarczych, koncentrujące się na sektorze handlu i usług. Podmioty te najczęściej są organizacjami zamkniętymi, nie angażującymi się w tworzenie nowych miejsc pracy. Stąd też, za

⁵ K.W. Frieske (red.): *Utopie inkluzji – Sukcesy i porażki programów reintegracji społecznej*, IPiSS, Warszawa 2004, s. 16-17

największych pracodawców w gminie uznaje się podmioty sfery administracyjnej, np. urząd gminy oraz jednostki organizacyjne gminy (edukacja, oświata, pomoc społeczna). Bardzo niewielka liczba mieszkańców gminy jest zatrudniona w Kopalni Węgla w Bogdance.

Na przestrzeni 2014-2016 liczba zarejestrowanych bezrobotnych wynosiła ponad 300 osób, szczegółowe zestawienie przedstawia tabl.2.⁶:

Tabl. 2. Liczba bezrobotnych mieszkańców Gminy Wierzbica

Lp.	Wyszczególnienie	2014	2015	2016
1.	Ogółem	365	314	326
Z tego:				
2.	Długotrwale bezrobotni	216	192	200
3.	Wskaźnik bezrobocia długotrwałego	59,2%	61,1%	61,3%

Zródło: CAS - „Ocena Zasobów Pomocy Społecznej Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Wierzbica za 2017”

Podobnie jak w regionie, czy w kraju w Gminie Wierzbica obserwuje się niekorzystną tendencję wzrostu bezrobocia w grupie wiekowej 25-34 lata, a także wśród kobiet. Taka sytuacja skłania te osoby do migracji zarobkowej. Ponadto, mieszkańcy Gminy zarejestrowani w urzędach pracy to najczęściej bezrobotni z niskim poziomem wykształcenia, o niedopasowanych kompetencjach do potrzeb rynku pracy (przeważa wykształcenie gimnazjalne, policealne i średnie).

Dlatego, współdziałanie wielu instytucji jest potrzebne aby skuteczniej wdrażać lokalne programy aktywizacji zawodowej i pokonywać jedną z najważniejszych przyczyn wykluczenia społecznego w tej gminie.

• **ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ**

Przypadki korzystania przez mieszkańców Gminy ze świadczeń pomocy społecznej dotyczą najczęściej kilku powodów, wśród których zawsze pojawia się bezrobocie. Liczba osób, którym przyznano w latach 2014-2016 świadczenie z pomocy społecznej nie ulega znacznym wahaniom, Odsetek długotrwale korzystających z pomocy społecznej wynosi 73%, a najliczniejszą grupą korzystającą ze świadczeń stanowią osoby w wieku produkcyjnym – 64% - tabela 3, rys.2

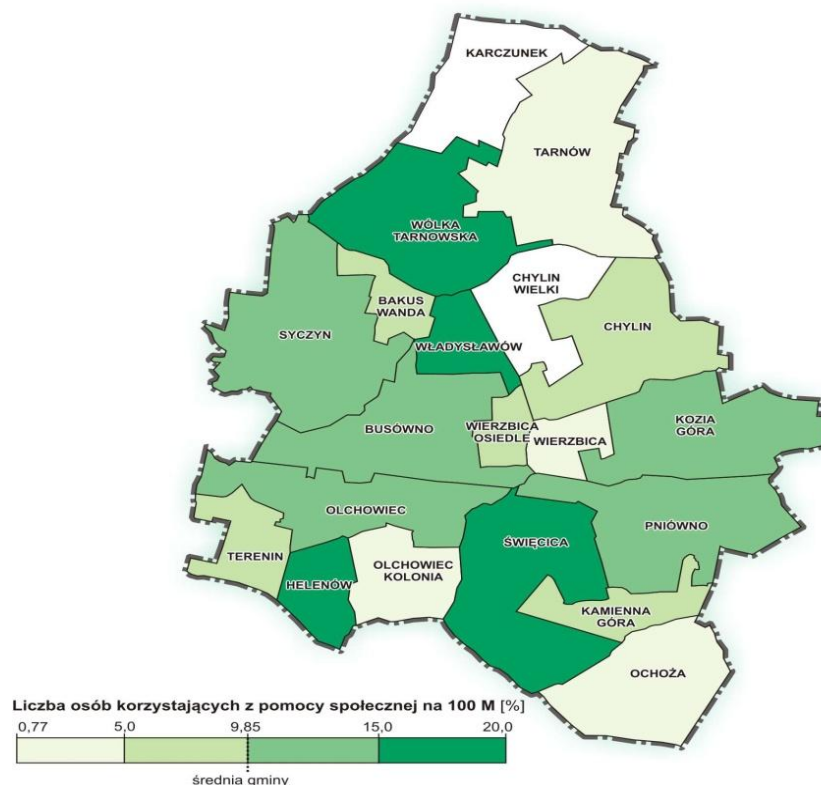
⁶ Dane z formularza Oceny Zasobów Pomocy Społecznej Gminy Wierzbica za 2017 r. (system CAS)

Tabl. 3. Główne powody przyznania świadczenia pomocy społecznej dla mieszkańców Gminy Wierzbica

Lp.	Wyszczególnienie	2014	2015	2016
Powód – Ubóstwo				
1.	Liczba rodzin	132	138	139
2.	Liczba osób w rodzinach	372	398	319
Powód – Bezrobocie				
3.	Liczba rodzin	138	139	135
4.	Liczba osób w rodzinach	422	421	377
Powód – Niepełnosprawność				
5.	Liczba rodzin	31	33	38
6.	Liczba osób w rodzinach	70	72	73
Powód – Długotrwała choroba				
7.	Liczba rodzin	20	35	17
8.	Liczba osób w rodzinach	64	102	30
Powód – Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych				
9.	Liczba rodzin	81	89	83
10.	Liczba osób w rodzinach	357	386	345

Źródło: CAS - „Ocena Zasobów Pomocy Społecznej Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Wierzbica za 2017”

Rys.2 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców w sołectwach gminy Wierzbica

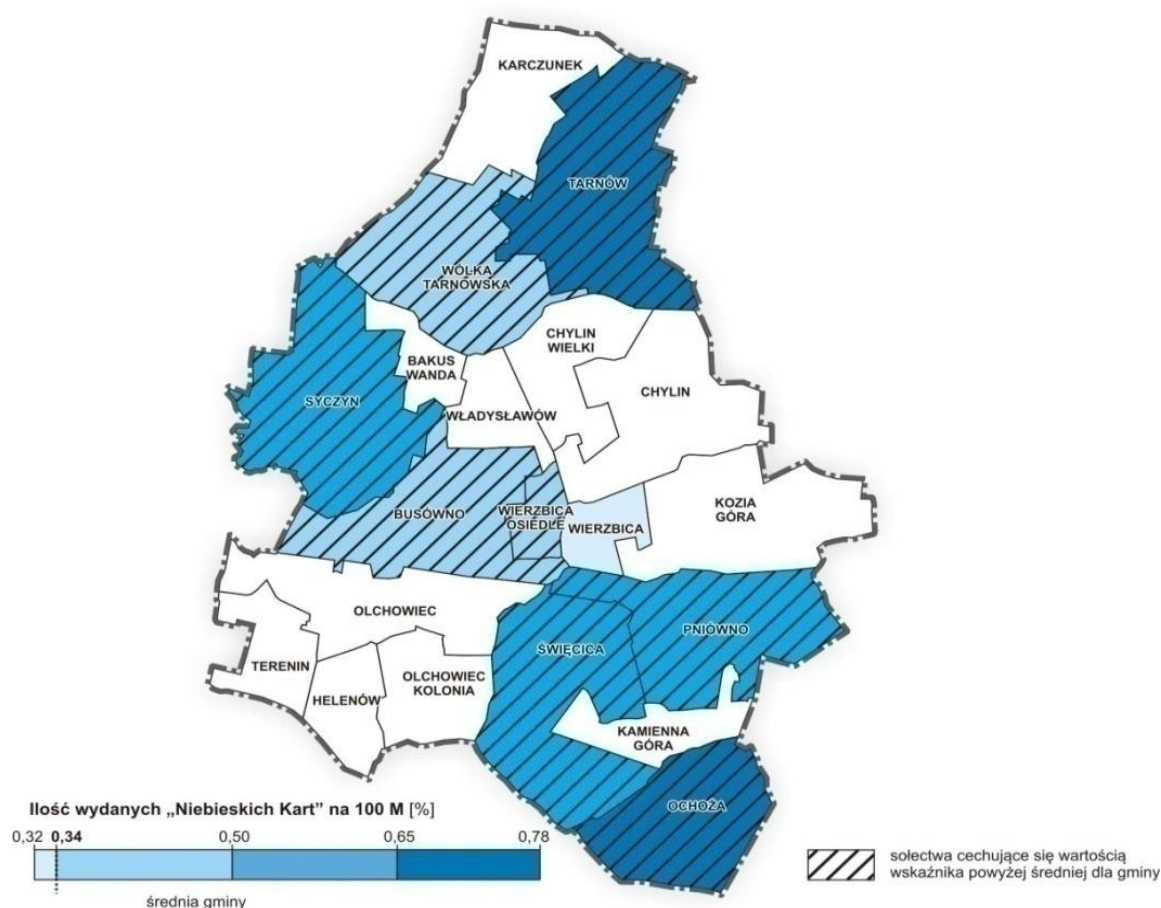

Źródło: „Diagnoza Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Wierzbica na lata 2016-2023,
<http://www.ugwierzbica.pl/rewitalizacja.html>

- **PATOLOGIE SPOŁECZNE**

To istotny aspekt dotyczący wykluczenia społecznego. W Gminie Wierzbica spada liczba rejestrowanych przypadków przestępstw i wykroczeń (2013 r. – 109 przypadków, 2016 r. – 67), jednakże wzrasta liczba odnotowywanych interwencji policji w miejscu zamieszkania w domu. Ten wzrost wyniósł w analizowanym okresie ponad 51%. Najpoważniejszą przyczyną takiego stanu jest bardzo niekorzystne zjawisko – ubóstwo ekonomiczne wielu rodzin i alkoholizm. Stąd też, procedury „Niebieskiej Karty” nie są jednorazowymi zdarzeniami, a przypadkami długookresowymi. Średni wskaźnik wydanych „Niebieskich Kart” w przeliczeniu na 100 mieszkańców dla Gminy Wierzbica wynosi około 0,34/100 M

Rys.3 Liczba wydanych „Niebieskich Kart” w 2015 r. w Gminie Wierzbica

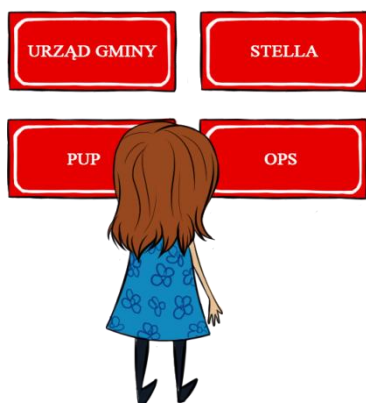

Źródło: „Diagnoza Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Wierzbica na lata 2016-2023,
<http://www.ugwierzbiga.pl/rewitalizacja.html>

Wszystkie wymienione wyżej główne przyczyny wykluczenia społecznego, w tym przede wszystkim bezrobocie i ubóstwo ekonomiczne rodzin upoważniają do tego, aby na terytorium Gminy Wierzbica kontynuować działania dla wzmacniania instytucjonalnej

współpracy na rzecz osób i rodzin objętych programami aktywizacyjnymi, w tym także zatrudnienia socjalnego. Tworzenie spójnej lokalnej polityki społecznej w Gminie Wierzbica wiąże się z łączeniem takich zagadnień jak: (a) rynek pracy, w tym aktywna integracja osób najbardziej oddalonych od rynku, oraz tworzenie nowych miejsc pracy, (b) zwalczanie ubóstwa i promowanie inkluzji społecznej poprzez wspieranie dochodu gospodarstw domowych, aby jego poziom wystarczał na godne życie, oraz (c) dostęp do usług, w tym szczególnie edukacji, zdrowia oraz likwidowania barier w korzystaniu przez osoby niepełnosprawne z nowych technologii.

III. KATALOG INSTYTUCJI I PODMIOTÓW WAŻNYCH DLA PROBLEMATYKI WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO

Współdziałanie partnerskie na rzecz wykluczenia społecznego wymaga znajomości własnego katalogu instytucji i podmiotów, które udostępniając swoje zasoby kadrowe, techniczne a także wiedzę i doświadczenie są w stanie zbudować wspólny potencjał do wykorzystania dla grup czasowo auto izolowanych społecznie. Infrastruktura instytucji i podmiotów na terytorium Gminy Wierzbica, nie ulega znaczącym zmianom i nie jest licznie bogata.

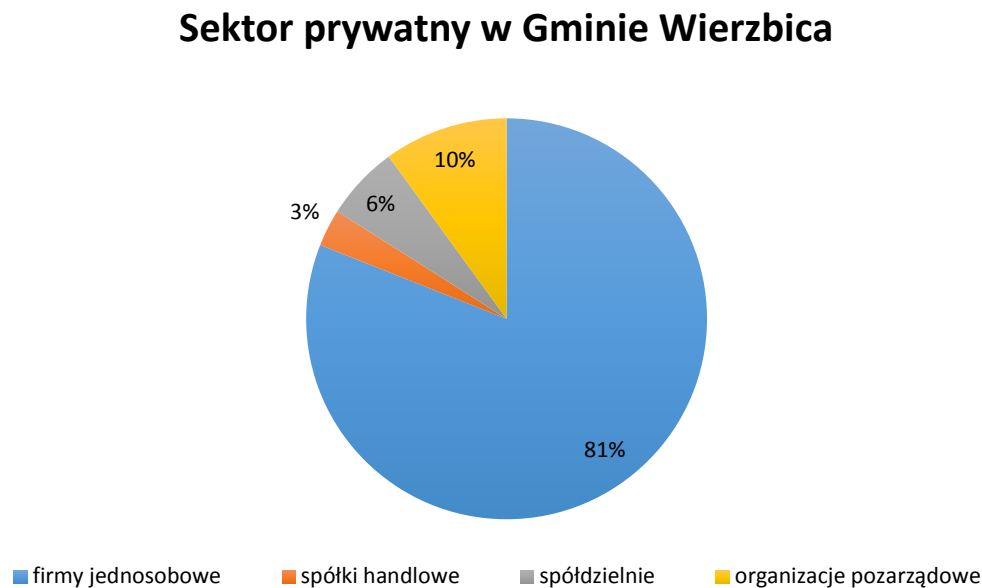
Tabl. 4. Ilościowy zbiór instytucji i podmiotów w Gminie Wierzbica

Lp.	Instytucje i podmioty	2010	2016
1.	Ogółem	193	214
Z tego:			
2.	Sektor publiczny – państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	9	9
3.	Sektor prywatny	184	203

Źródło: dokument pn.: Diagnoza Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Wierzbica na lata 2016-2023, <http://www.ugwierzbica.pl/rewitalizacja.html>

Strukturę sektora prywatnego cechuje znacząca przewaga jednoosobowych firm gospodarczych (81%), przy czym do tego sektora zaliczono także organizacje pozarządowe (10%). Ta cecha rzutuje na budowanie partnerskich działań i jest najtrudniejszym obszarem promowania potrzeby wspólnego działania na rzecz osób wykluczonych społecznie – rys.4

Rys. 4. Struktura sektora prywatnego w Gminie Wierzbica

Źródło: opracowanie Zespołu Badawczego na podstawie danych z „Diagnozy Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Wierzbica na lata 2016-2023

Ponadto, przedstawiciele firm jednoosobowych nie dysponują takimi zasobami technicznymi (np. obiektami), które mogłyby być wykorzystane w przedsięwzięciach na rzecz aktywizacji osób wykluczonych społecznie. Stąd też, prowadząc analizę instytucji i podmiotów uznanych za ważne z punktu widzenia takich działań, Zespół Badawczy opracował listę najważniejszych, które już istnieją i tych, które są uznane jako potrzebne w przyszłości (tabl. 5):

Tabl. 5. Katalog instytucji i podmiotów uznanych za ważne z punktu widzenia problematyki wykluczenia społecznego

Instytucje i podmioty istniejące	Instytucje i podmioty potrzebne
Administracja publiczna: - Urząd Gminy Wierzbica , - Ośrodek Pomocy Społecznej,	Dom Pomocy Społecznej Środowiskowy Dom Samopomocy Klub Seniora lub Dom Świetlica Środowiskowa Placówka lub placówki opieki dla dzieci do 3 lat, Nowe zakłady pracy
Organizacje pozarządowe: - Stowarzyszenia Ochotniczych Straży Pożarnych (w liczbie 8 jednostek) - Stowarzyszenia obywatelskie takie jak: - Stowarzyszenie Aktywizacji Lokalnej "Naszym Domem - Wierzbica", - Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Wierzbica, - Stowarzyszenie Integracji SALIX, - Koła Gospodyń Wiejskich (w liczbie 6 jednostek)	

Kluby sportowe: - Gminny Klub Sportowy „Ogniwo”, - Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Suples”	
Samorządowe przedszkole i 3 oddziały przyszkolne	
Jednostki oświaty: - Zespół szkół (podstawowa i gimnazjalna) w Wierzbicy, - Szkoła Podstawowa w Święcicy, - Szkoła Filialna w Wólce Tarnowskiej. Jednostki oświatowe dysponują takimi zasobami jak: - centra multimedialne w bibliotekach szkolnych, - kompleks boisk ,w tym boisko „Orlik 2012”, - hala sportowa	
Jednostki kultury: - Gmina Biblioteka Publiczna, - Wiejskie Domy Kultury w 5 sołectwach, - Wiejskie Integracyjne Centrum Kulturalno-Rekreacyjne sołectwa Olchowiec: plac zabaw, kort tenisowy, amfiteatr z widownią, boisko wielofunkcyjne, budynek socjalny i park.	
Jednostki ochrony zdrowia: - Niepubliczny ZOZ „ZDROVITA” s.c. - Niepubliczny ZOZ EURO-MED, - Indywidualna Praktyka Stomatologiczna	
Przedsiębiorcy: - „PAM” Pozyskiwanie Drewna i Pokrewna Działalność Usługowa Bożena Buch; - Zakład Produkcji Drzewnej Domański Dariusz; - „SUPER OLA” Przedsiębiorstwo Usługowo – Handlowe Hanc Robert w Wierzbicy, - Firma Usługowa Sylwia Grabowska w Wierzbicy, - Piekarnia Wierzbica S.C. G. Cichosz w Wierzbicy, - Przedsiębiorstwo „POMIX” Walerian Tywoniuk w Wierzbicy	

FOTOGALERIA NIEKTÓRYCH OBIEKTÓW W GMINIE WIERZBICA

Gminna Biblioteka Publiczna

Amfiteatr z widownią

Boisko wielofunkcyjne

Kort tenisowy

Hala sportowa

Źródło: Fotografie z dokumentu pn.: Diagnoza Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Wierzbica na lata 2016-2023, <http://www.ugwierzbica.pl/rewitalizacja.html>

IV. WYNIKI BADANIA AKTYWNOŚCI PARTNERSKIEJ W OBSZARZE REINTEGRACJI W GMINIE WIERZBICA

1. WYNIKI BADANIA „AKCJA PLENEROWA”

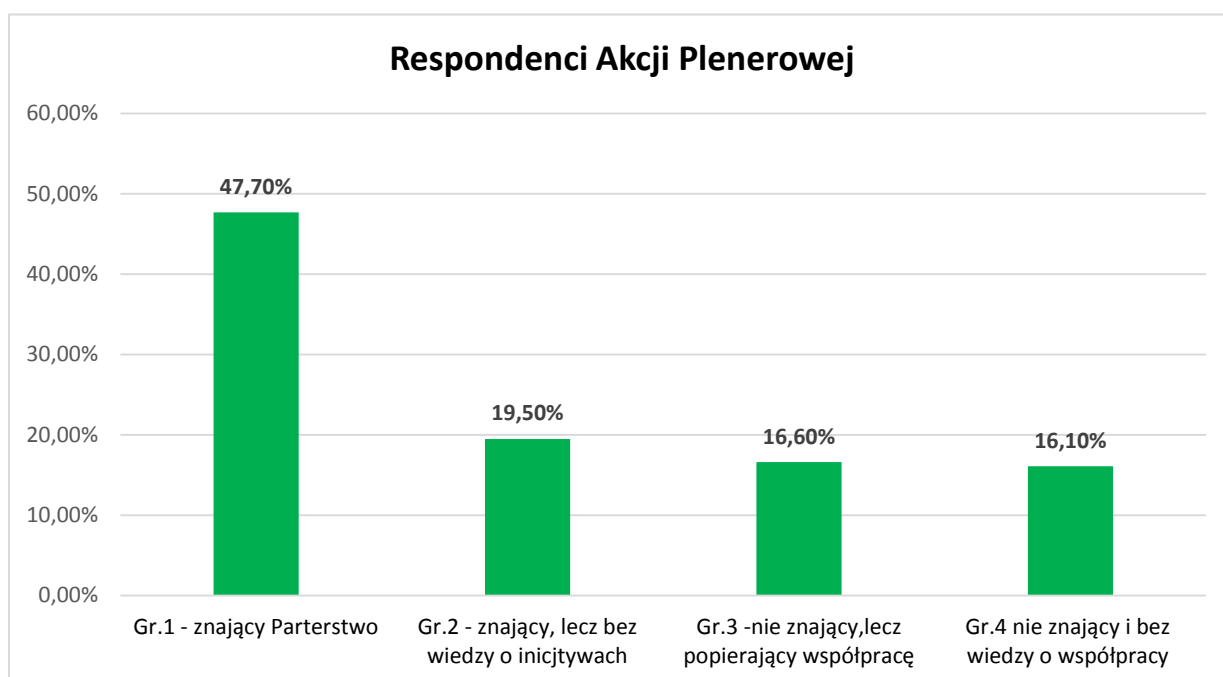
Badanie zostało przeprowadzone w jednym czasie i pozwoliło zebrać opinię od 174 respondentów, co okazało się niezłym wynikiem tym bardziej, że było przeprowadzone po raz pierwszy przez zespół badawczy KIS „Stella”. Istota badania polegała na zadaniu czterech pytań, przy czym pierwsze należało do tzw. pytań, których odpowiedź otwierała dalszy udział w badaniu.

W wyniku uzyskanych odpowiedzi na pierwsze pytanie, które brzmiało „*Czy działalność Partnerstwa Lokalnego jest zauważalna w Gminie Wierzbica?*”, respondenci podzieleni zostali na grupy:

- Grupa 1 (Gr.1) – Znający Partnerstwo – 83 osoby,
- Grupa 2 (Gr.2) – Znający ale bez większej wiedzy o inicjatywności Partnerstwa- 34 osoby
- Grupa 3 (Gr.3) – Nie znający, ale uznający potrzebę współpracy partnerskiej – 29 osób,
- Grupa 4 (Gr.4) – Nie znający i bez wiedzy o współpracy instytucjonalnej – 28 osób,

Uogólniając wynik pierwszego pytania można stwierdzić, że 67,2% mieszkańców Gminy (Gr.1 i Gr.2) kojarzy działalność Lokalnego Partnerstwa, przy czym tylko dla 47,7% respondentów znane są jego efekty. Jeśli założy się, że gdyby część mieszkańców (Gr.3) poznała lepiej dotychczasową działalność Partnerstwa, wówczas odsetek mieszkańców utożsamiający się z Partnerstwem wzrósłby do 83,9%.

Rys. 5 Struktura respondentów Pierwszego Pytania Akcji Plenerowej w Gminie Wierzbica

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badawczego na podstawie ankiet „Akcji Plenerowej” w Gminie Wierzbica

Mieszkańcy Gminy Wierzbica, zakwalifikowani do Gr.1 i Gr.2 na drugie pytanie, brzmiące: ***Jakie może Pani/Pan wymienić inicjatywy Partnerstwa i czego dotyczyły?*** wskazali na bardzo wiele różnorodnych inicjatyw, które zarówno dotyczyły przedsięwzięć okazjonalnych (np. pikniki rodzinne) jak i przedsięwzięć programowo-projektowych, organizowanych przez instytucje i organizacje (np. projekt: „Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu – darmowy Internet i sprzęt komputerowy, projekt: „Projekt rozwoju wsi – modernizacja domów kultury i placów zabaw). Liczba wymienianych przez mieszkańców

inicjatyw wahała się przeciętnie w przedziale od 25 do 35, co można uznać jako dobry efekt działalności Partnerstwa, wpisujący się w późniejsze określanie potrzeb, często utwierdzających o celowości utrzymania współpracy instytucjonalnej na terytorium Gminy Wierzbica. Najważniejsze pozycje z listy inicjatyw, jakie były wymieniane przez respondentów zostały pogrupowane tematycznie i przedstawione w tabeli nr 6.

Tabl. 6 Inicjatywy Partnerstwa Lokalnego wymienione przez respondentów badania „Akcja Plenerowa”

Inicjatywy programowo-projektowe dla mieszkańców	1. Projekt „Bezpieczna szkoła-opieka nad dziećmi dojeżdżającymi do szkoły, 2. Projekt „Staże +50” z EFS, 3. Projekt „Przeciwdziałanie przeciw wykluczeniu cyfrowemu- darmowy Internet i sprzęt komputerowy”, 4. Projekt rozwój wsi – modernizacja domów kultury i placów zabaw”, 5. Działalność LGD Polesie,
Inicjatywy o charakterze imprez masowych	1. Impreza „Pieczenie ziemniaka” , 2. Pikniki rodzinne i dzień dziecka, 3. Piknik „Stella”, 4. Szlachetna paczka, 5. Dożynki powiatowe, 6. Mecze sportowe – spotkania międzyklubowe,
Inicjatywy aktywizacji społeczno-zawodowej i instrumenty rynku pracy	1. Szkolenia organizowane przez „Stella” oraz warsztaty edukacyjne, 2. Klub integracji społecznej oraz wizyty studyjne, 3. Utworzenie spółdzielni socjalnej MIRANA, 4. Inicjatywy w obszarze agroturystyki – podejmowanie własnej działalności,
Inicjatywy dla bezrobotnych mieszkańców	1. Staże i roboty publiczne organizowanie w Gminie – Biblioteka, Dom Kultury, 2. Szkolenia z OPS i PUP oraz Stelli,

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badawczego na podstawie ankiet Akcji Plenerowej w Gminie Wierzbica

W trakcie badania „Akcja Plenerowa” interesującym wynikiem były odpowiedzi na pytanie trzecie, brzmiące: ***Czy Pani/Pana zdaniem do lokalnego Partnerstwa powinny dołączyć nowe instytucje? Jeśli tak, to prosimy wymienić kilka przykładów nowych instytucji?***. Udzielone odpowiedzi zarówno przez respondentów Gr.1 oraz Gr.2 wskazywały na to, że nie zawsze osoby identyfikujące się w pierwszym pytaniu ze znajomością działalności Partnerstwa potrafiły prawidłowo określić instytucje i podmioty, które są już członkami lokalnej platformy współpracy. Część respondentów wskazując potrzebę uzupełnienia Partnerstwa wymieniała także te instytucje i podmioty, które należały do inicjatorów Partnerstwa (np. Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Biblioteka). Nie wchodząc w szczegóły przyczyn braku rozpoznawalności członków partnerstwa, lista nowych potencjalnych członków cechowała się wskazywaną przez respondentów wielosektorowością oraz silnym akcentem podkreślającym potrzebę dokooptowania firm prowadzących działalność gospodarczą. To potwierdzało wcześniejsze tezy o najtrudniejszych problemach

Gminy Wierzbica – bezrobocie i ubóstwo gospodarstw domowych. Poniżej przykładowe propozycje uzupełnienia Partnerstwa.

Tabl. 7. Nowe podmioty sugerowane przez mieszkańców w Lokalnym Partnerstwie w Gminie Wierzbica.

Sektor „Działalność gospodarcza”	1. Restauracja „Elegancka”, 2. Pralnia, 3. Kwiaciarnia, 4. Bank, 5. Kopalnia Węgla „Bogdanka” 6. Placówki pocztowe „Poczta Polska”, 7. Piekarnia, 8. Zakład szklarski, 9. Salon fryzjerski, 10. Firma transportowa, 11. Firmy budowlane,
Sektora „Kultury”	1. Klub Książki, 2. Kafejki internetowe.
Sektor „Sport i rekreacja”	1. Kluby sportowe, 2. Klub Fitness,
Sektora „Ochrona zdrowia”	1. Ośrodek Zdrowia / niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, 2. Apteka

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badawczego na podstawie ankiet Akcji Plenerowej w Gminie Wierzbica

Silne akcentowanie dołączenia wielu przedstawicieli sektora „gospodarczego” obejmowało ponad 39% wszystkich propozycji nowych instytucji w Partnerstwie.

Ostatnią kwestią w badaniu „Akcja plenerowa” było pozyskanie opinii mieszkańców o tematyce jaką w najbliższej przyszłości powinno zajmować się Lokalne Partnerstwo. Pytanie zostało sformułowane następująco: ***Jakie tematy/problematyka Pani/Pana zdaniem powinna zostać uwzględniona w działaniach Partnerstwa Lokalnego? Czym powinno się ono zająć? Jakie potrzeby powinno spełnić?***

Wyniki badania odnoszą się do opinii 67,2% wszystkich respondentów, tj. mieszkańców zaliczonych do Grupy 1 i 2. Jednakże, w tylko część z nich (60 %) sprecyzowało tematykę lub problemy jakimi powinno zająć się w najbliższym czasie Partnerstwo. Pozostała część mieszkańców, którzy udzieli odpowiedzi na pytanie nr 4 nie sprecyzowała żadnych dziedzin tematycznych, problemów i zagadnień.

Lista przyszłościowych zagadnień dla Lokalnego Partnerstwa obejmuje 24 tematy. Odsetek osób zgłaszający dany problem wahał się od 1,4% dla tematu „pozyskiwanie funduszy europejskich” do 42,2% dla tematu „profilaktyka i przeciwdziałanie alkoholizmowi, narkomani”.

Tabl. 8. Lista tematów dla Lokalnego Partnerstwa na najbliższy okres jego działania

Lp.	Temat	Procent respondentów
Ogółem respondenci pytania nr 4		117 osób , tj. 100%
Respondenci wskazujący temat/problem		71 osób, tj. 60,7%
Respondenci, którzy nie wskazali tematu/problemu		46 osób, tj. 39,3%
Tematy wskazane przez Respondentów		
1	Ubezpieczenia społeczne	5 osób, tj. 7,0% respondentów wskazujących temat
2.	Bezpieczeństwo publiczne	4 osób, tj. 5,6%
3.	Usługi kosmetyczne dla mieszkańców	9 osób, tj. 12,3%
4.	Usługi prawne dla mieszkańców	9 osób, tj. 12,3%
5.	Warsztaty edukacyjne w tym z przedsiębiorczości	7 osób, tj. 9,8%
6.	Pozyskiwanie funduszy na działalność prospołeczną	1 osoba, tj. 1,4%
7.	Integracja społeczności lokalnej	3osoby, 4,2%
8.	Promocja produktów lokalnych	1 osoba, tj. 1,4%
9.	Zajęcia dla dzieci i młodzieży	4 osób, tj. 5,6%
10.	Poprawa połączeń komunikacyjnych do szkół	2osoby, tj. 2,8%
11.	Zwiększenie szkoleń zawodowych	2osoby, tj. 2,8%
12.	Zwiększenie miejsc pracy i likwidacja bezrobocia	12 osób, tj. 16,9%
13.	Edukacja ogólnorozwojowej dla wszystkich mieszkańców Gminy	10 osób, tj. 14,1 %
14.	Zwiększenie oświetlenia dróg i ulic w Gminie	5 osób, tj. 7,0%
15.	Problematyka ubóstwa gospodarstw domowych	20 osób, tj. 28,1%
16.	Zwiększenie miejsc opieki dla dzieci	4 osoby, 5,6%
17.	Zwiększenie profilaktyki i przeciwdziałanie alkoholizmowi, narkomanii	30 osób, tj. 42,2%
18.	Konserwacja zieleń, dbałość o czystość i ochronę przyrody	2 osoby, tj. 2,8%
19.	Utworzenie kino-teatru oraz tworzenie grup artystycznych	5 osób, tj. 7,0%
20.	Organizowanie półkolonii dla dzieci	7 osób, tj. 9,8%
21.	Aktywizacja osób starszych (Dom Seniora)	11 osób, tj. 15,4%
22.	Przeciwdziałanie przemocy domowej	28 osób, tj. 39,4%
23.	Organizacja miejsc spotkań dla mieszkańców w każdej wsi gminy	7 osób, tj. 9,8%
24.	Poprawa infrastruktury technicznej w gminie – chodniki, remonty budynków (szkół), ścieżki rowerowe	10 osób, tj. 14,1 %

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badawczego na podstawie ankiet Akcji Plenerowej w Gminie Wierzbica

Najpilniejsze problemy nurtujące mieszkańców Gminy Wierzbica, które powinny być wniesione pod najbliższą działalność Lokalnego Partnerstwa to:

Problematyka przeciwdziałania patologiom, alkoholizmowi, narkomanii - ponad 42 % badanych

Problematyka przeciwdziałania przemocy domowej - ponad 39% badanych

Problematyka ubóstwa gospodarstw domowych -ponad 28% badanych

Zwiększenie miejsc pracy i zmniejszenie bezrobocia - ponad 16% badanych

Wyniki badania potwierdziły, zwłaszcza w kontekście kontynuacji i rozwoju wielosektorowej współpracy instytucjonalnej, że bez dodatkowego angażowania się innych podmiotów, szczególnie reprezentujących sektor „Gospodarczej działalności” zmniejszenie uciążliwości istniejących problemów będzie trudne do osiągnięcia. Tym bardziej zachodzi potrzeba poszukiwania nowych form angażowania się w podtrzymywanie funkcjonowania Lokalnego Partnerstwa.

REASUMPCJA „Akcji plenerowej”:

Wyniki badania pomogły przybliżyć poszukiwanie odpowiedzi na kilka podstawowych pytań badawczych, które zostały sformułowane przez zespół badawczy. Badanie „Akcja plenerowa” przybliżyło odpowiedź na takie pytania podstawowe jak: pyt.2, pyt.4, pyt.5, pyt. 7, pyt. 8 oraz pyt.9. Mieszkańcy Gminy Wierzbica spostrzegają dotychczasową działalność Lokalnego Partnerstwa nie jako jednokierunkowe inicjatywy, lecz przedsięwzięcia wieloaspektowe,np.: aktywizacja, edukacja, wsparcie dla rodzin i dzieci.

Większość mieszkańców jest za rozszerzeniem listy członków Lokalnego Partnerstwa, przy czym gro widzi w przyszłym składzie Partnerstwa przede wszystkim firmy gospodarcze.

Mieszkańcy dostrzegają 3-4 obszary problemowe jakie powinny zostać praktycznie natychmiast włączone do działalności Lokalnego Partnerstwa dla poprawy sytuacji mieszkańców Gminy.

2. WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO INSTYTUCJI W GMINIE WIERZBICA

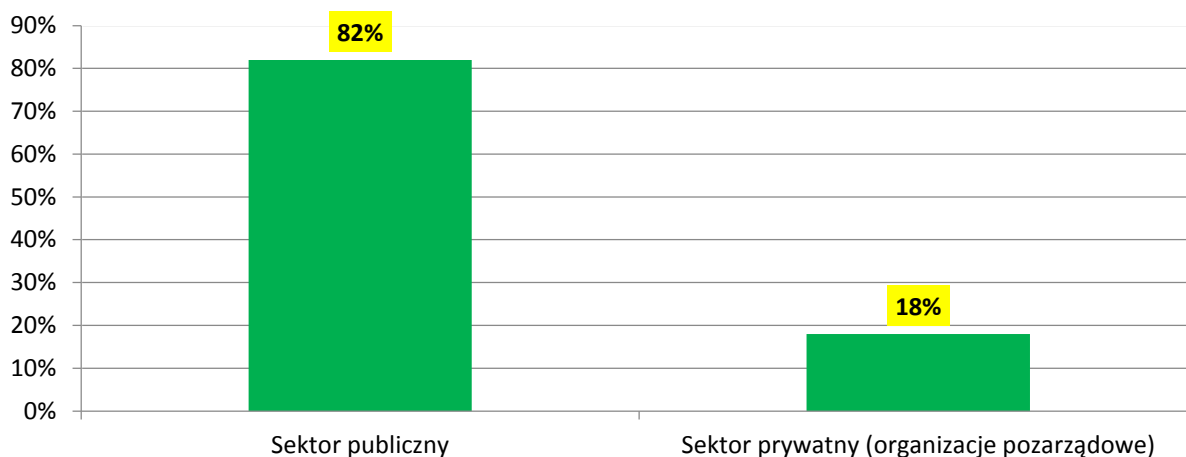
Badanie opinii instytucji zostało przeprowadzone za pomocą kwestionariusza ankietowego skierowanego do osób, reprezentujących je oraz zajmujących stanowiska zarówno kierownicze jak i pracownicze. Formularz ankietowy został dostarczony do wszystkich znanych instytucji i podmiotów działających w Gminie Wierzbica, reprezentujących kilka sektorów życia społeczno-gospodarczego. Kwestionariusz ankietowy umieszczony został dodatkowo stronie internetowej Stowarzyszenia, co zostało poprzedzone rozesłaniem pocztą elektroniczną zaproszenia do badania.

Jak wcześniej wspomniano, zespół badawczy zidentyfikował zbiór instytucji i podmiotów (dane w tabl.4 i tabl.5), w którym wyróżniono dziewięciu reprezentantów sektora publicznego oraz ponad dwustu reprezentantów sektora prywatnego. Uzyskany wskaźnik zaangażowania respondentów - 5,2%, świadczy o nienajlepszym rezultacie frekwencji w badaniu, przy czym należy zważyć że dla poszczególnych sektorów wskaźnik ten wyniósł:

- a) sektor publiczny – 100%, co oznaczało, że w badaniu wzięły udział wszystkie instytucje tego sektora, reprezentując administrację publiczną, kulturę i dziedzictwo narodowe, pomoc społeczną, edukację i oświatę,
- b) sektor prywatny – tylko 1,0 %, co oznaczało, że w badaniu sektor prywatny reprezentowany był tylko przez organizacje pozarządowe. Jednocześnie okazało się, że najtrudniejszym do współpracy była bardzo rozdrobniona część sektora prywatnego, reprezentowana przez firmy gospodarcze. Jest to środowisko niezwykle trudne do zmotywowania, a także włączenia do idei działań społecznych, w tym także wpisanych w ideę Lokalnego Partnerstwa.

Tak więc, uzyskana poprzez badanie ankietowe ocena Lokalnego Partnerstwa nie może zostać ostatecznie przyjęta jako miarodajny osąd wszystkich reprezentantów instytucjonalnych Gminy Wierzbica. Struktura instytucji biorących udział w badaniu wg kryterium sektora reprezentowanego przez nie przedstawiała się następująco (rys.6):

Rys. 6 Struktura respondentów badania ankietowego instytucji w Gminie Wierzbica

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badawczego na podstawie ankiet Akcji Plenerowej w Gminie Wierzbica

Aktywnymi uczestnikami badania były instytucje, które: (1) tworzyły Lokalne Partnerstwo – 6 respondentów, tj. 55% ogółu uczestników badania, oraz (b) nie są sygnatariuszami Partnerstwa – 5 respondentów, tj. 45% ogółu uczestników badania. Ta proporcja jest wyrazem odpowiedzialności członków Partnerstwa za dalsze jego funkcjonowanie oraz rozwój.

Wszystkie instytucje uczestniczące w badaniu (11 jednostek) oceniły pozytywnie – 82%, fakt trwałego wpisania się Lokalnego Partnerstwa w życie społeczno-gospodarcze gminy. Wynik ten nie zaskakuje ponieważ ponad 50% respondentów należało do założycieli Partnerstwa. W grupie czynników, które przyczyniły się do trwałości funkcjonowania Lokalnego Partnerstwa w ostatnich latach wymieniono takie przedsięwzięcia jak:

- 1) podejmowanie inicjatyw wspierających indywidualnie rodziny i ich członków, w tym szczególnie dzieci – to 36% udzielonych wskazań,
- 2) utworzenie i działanie Klubu Integracji Społecznej – 27,3% wskazań,
- 3) inicjatywy skierowane do bezrobotnych i osób starszych – 27,3% wskazań.

Wśród innych działalności kojarzonych z Partnerstwem wymieniano m.in.: przedsięwzięcia edukacyjne, warsztaty szkoleniowe dla bezrobotnych oraz pozyskiwanie środków na realizację projektów na rzecz mieszkańców Gminy. Rola partnerskich działań została potwierdzona różnorodnymi, ale też powtarzającymi się odpowiedziami na pytanie: *Co Pani / Pana zdaniem zmieniło się w Gminie pod wpływem działania Lokalnego Partnerstwa?* W grupie zagadnień tematycznych wymienianych przez reprezentantów instytucji ujęto m.in. takie pozycje jak (Tabl. 9):

Tabl. 9 Lista zmian jakie dostrzeżono w czasie trwania Lokalnego Partnerstwa

Zagadnienie	Liczba oddanych głosów
Liczba ogółem respondentów, którzy udzieli odpowiedzi	11
W tym:	
Zwiększenie stopnia odpowiedzialności i solidarności społecznej w Gminie	6
Zwiększenie zainteresowania mieszkańców problematyką aktywności społecznej i zawodowej	6
Zwiększenie poczucia własnej wartości w grupie mieszkańców korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	5
Możliwość poszukiwania nowych umiejętności, nowych zawodów oraz korzystania z nowoczesnych instrumentów rynku pracy (szkolenia, Internet)	5
Poprawa wzajemnych relacji pomiędzy niektórymi instytucjami	5
Zwiększenie stopnia zainteresowania mieszkańców edukacją i ogólnym rozwojem, szczególnie w grupie seniorów	4
Zwiększenie zainteresowania mieszkańców deficytami w Gminie – w obszarze zasobów infrastruktury technicznej, określanie i zgłaszanie potrzeb	4
Zwiększenie stopnia dbałości o wspólne mienie, estetykę i wygląd Gminy	3

Źródło: Opracowanie własne zespołu badawczego na podstawie ankiet Akcji Plenerowej w Gminie Wierzbica

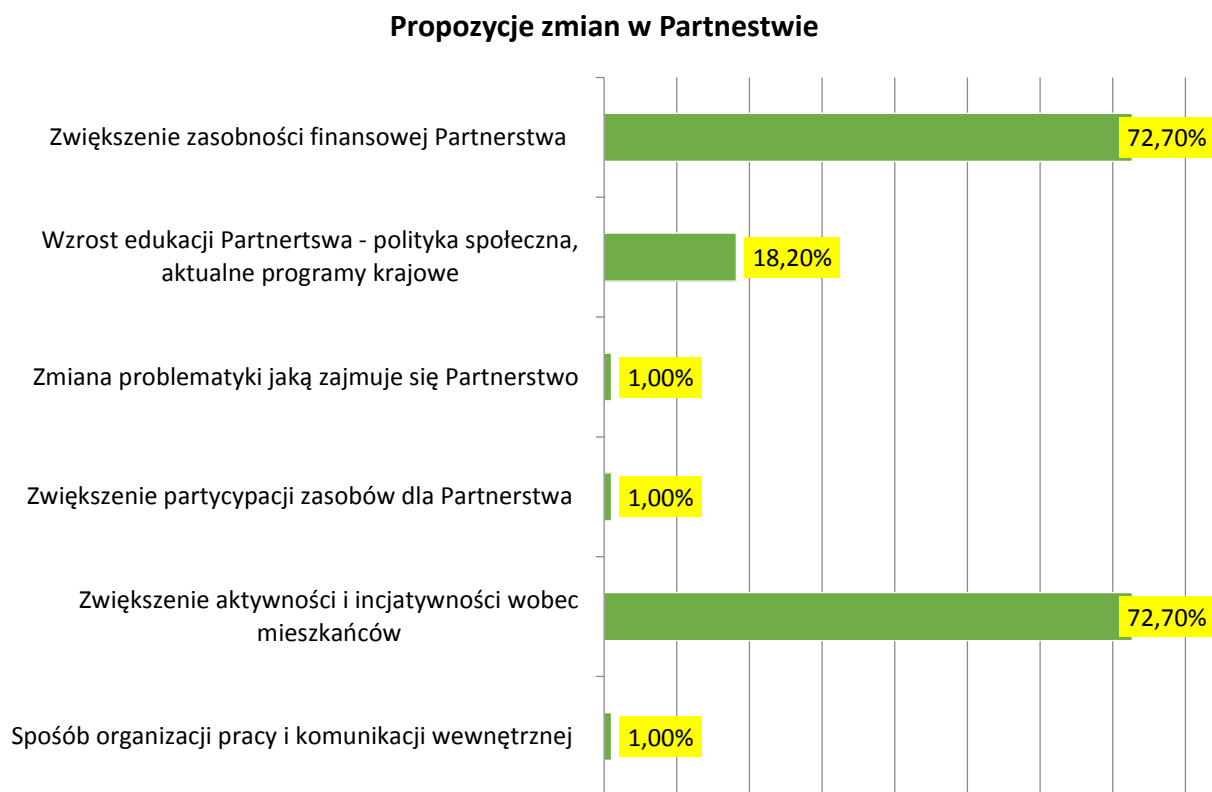
Kolejność wymienionych powyżej, dostrzegalnych zmian społecznych dodatkowo została poparta informacją z ankiety o konieczności zwiększania liczby sygnatariuszy Lokalnego Partnerstwa.

W tym miejscu należy podkreślić zbieżność poglądów instytucji z opiniami mieszkańców podczas badania „akcja plenerowa”. Oba rezultaty potwierdzają praktycznie tą samą listę nowych podmiotów, jakie powinny powiększyć grono partnerów, a co istotne wszyscy dostrzegają potrzebę uczestnictwa pracodawców. Z jednej strony instytucje biorące udział w badaniu prezentowały pogląd, że skład Lokalnego Partnerstwa w warunkach obecnych jest optymalny, z drugiej, pojawiały się wskazania, aby zarówno władze powiatu jak i regionu stały się sprzymierzeńcem lokalnej współpracy instytucjonalnej.

Interesujące stanowisko zostało wyrażone przez badanych w kwestii ewentualnych zmian w Lokalnym Partnerstwie - pytanie: *Co Pani / Pana zdaniem należałoby zmienić w Lokalnym Partnerstwie?* Zdecydowana większość zwracała uwagę na problematykę finansów Partnerstwa oraz wzmożenie działań wobec mieszkańców Gminy. Zestawienie uzyskanych odpowiedzi zawiera rysunek 7.

W przypadku sugerowanej pierwszej zmiany potwierdziła się już znana od lat w kraju teza, że środki finansowe są najpoważniejszą barierą rozwojową do współpracy instytucjonalnej.

Rys. 7 Proponowane zmiany w Lokalnym Partnerstwie w Gminie Wierzbica

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badawczego na podstawie ankiet Akcji Plenerowej w Gminie Wierzbica

Natomiast drugie priorytetowo wskazanie, a mianowicie „*zwiększenie aktywności i inicjatywności wobec mieszkańców*”, potwierdza tezę, że tego typu wspólne działanie na pewno przynosi korzyści lokalnemu społeczeństwu, więc nie dziwnego, że ponad 72% respondentów uważa to za ważne. Należy jednocześnie zauważyć, że w odczuciu mieszkańców, którzy wyrazili swoją opinie w „Akcji plenerowej” pogląd na kwestię inicjatywności wobec własnego środowiska społecznego jest praktycznie jednolity z opinią instytucji.

O zbieżności wyników można także mówić w przypadku uzyskanej opinii na temat przyszłościowych tematów, jakimi powinno zająć się Lokalne Partnerstwo (tabl.10).

Tabl. 10. Lista przyszłościowych tematów dla Lokalnego Partnerstwa zgłoszona przez przedstawicieli instytucji

Lp.	Temat	Liczba oddanych głosów
Ogółem respondenci instytucjonalni		11
Wskazane tematy na przyszłość		
1	Pomoc i wsparcie dla ludzi starszych - usługi opiekuńcze	6
2.	Organizowanie wolnego czasu dla dzieci i młodzieży	2

3.	Działalność edukacyjna dla wszystkich	5
4.	Profilaktyka zdrowotna mieszkańców	6
5.	Problematyka bezrobocia, aktywizacja bezrobotnych	9
6.	Poprawa stanu terenów publicznych – zagospodarowywanie nieużytków	4
7.	Zwiększenie edukacji rodzin – przemoc w domu	7
8.	Problematyka przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii, szczególnie wśród młodzieży	8

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badawczego na podstawie ankiet Akcji Plenerowej w Gminie Wierzbica

Wśród wymienionych najważniejszych pozycji tematycznych zbieżność występuje przy zagadnieniach rynku pracy, a także profilaktyce i przeciwdziałaniu uzależnieniu od alkoholu i narkotyków oraz wsparciu osób starszych.

REASUMPCJA „Ankieta instytucjonalna”

Badanie oraz jego wyniki, chociaż ważne, nie dają pełnego obrazu opinii instytucji Gminy, ponieważ tylko sektor publiczny aktywnie włączył się w ocenę działalności Partnerstwa, natomiast sektor prywatny był reprezentowany przez nietypowe 2 podmioty należące do sfery działalności społecznej (NGO). Problem nakłonienia środowiska firm gospodarczych do współpracy w określonych społecznych obszarach to nie tylko kwestia udziału w badaniach, ale także ogólnego nastawienia do działalności na rzecz innych osób potrzebujących pomocy.

Interesującym wyróżnikiem dla badania instytucji stała się zbieżność ocen z respondentami „Akcji plenerowej” w zakresie konieczności zwiększania liczebności sygnatariuszy oraz w wyznaczaniu przyszłościowych kierunków działania Partnerstwa. Jednolitość poglądów potwierdza, że priorytetowymi obszarami, najbardziej dokuczliwymi dla mieszkańców Gminy są bezrobocie, a w konsekwencji ubóstwo gospodarstw domowych, zjawisko alkoholizmu i narkomanii oraz przemoc w rodzinach.

Instytucje, szczególnie będące sygnatariuszami Lokalnego Partnerstwa dostrzegają pozytywne rezultaty jego działalności a także nadal wykazują chęć umacniania jego pozycji w lokalnej architekturze systemu wsparcia i pomocy.

3. WYNIKI WYWIADÓW INDYWIDUALNYCH

Wywiady indywidualne zastosowane jako narzędzie badawcze posłużyły zarówno zebraniu niezbędnego materiału badawczego jak i aktywizacji i edukacji uczestników Klubu Integracji Społecznej w zakresie realizacji tego typu przedsięwzięć. Zaangażowanie

uczestników KIS pozwoliło pokazać im w jaki sposób wykorzystuje się bezpośrednie kontakty z respondentami dla uzyskania opinii na dany temat, a także z pomogło włączyć ich do aktywnego budowania, w przyszłości, własnych scenariuszy wywiadów. Inicjatywa ta została bardzo pozytywnie przyjęta przez uczestników KIS, którzy podkreślali po zakończeniu badania, że mogli sami przekonać się o celowości i potrzebie wspólnego działania lokalnych społeczności na rzecz pokonywania barier wykluczenia społecznego. Uczestnicy KIS zwrócili uwagę, że tylko wspólne wysiłki instytucji oraz indywidualnych osób mogą poprawić wiele na zamieszkiwanym przez nich terytorium.

Wstępne treści merytoryczne wywiadów zostały wcześniej opracowane, a w trakcie zajęć – uzupełnione o sugestie klubowiczów. Ostateczny kształt narzędzia został przetestowany podczas dodatkowych zajęć w klubie. Pozwoliło to na wyłonienie spośród siebie moderatorów wywiadów. Zadaniem moderatorów było przedstawienie pozostałym uczestnikom zajęć KIS schematu późniejszego wywiadu, w tym: poszczególnych jego części merytorycznych (ukierunkowanych pytań), a także ewentualnej ukierunkowanej dyskusji z respondentem.

Zespół Badawczy wspólnie z moderatorami opracował listę potencjalnych respondentów wywiadów indywidualnych stosując następujący klucz doboru osób:

- 1) analiza lokalnych instytucji i podmiotów, do których została skierowana prośba o wyznaczenie 5 osób, wykonujących zadania związane z problematyką społeczną na terenie Gminy Wierzbica,
- 2) analiza lokalnych organizacji pozarządowych, które zostały poproszone o wskazanie 5 swoich działaczy społecznych, mogących udzielić wywiadu,
- 3) analiza listy znanych w Gminie Wierzbica mieszkańców, cieszących się społecznym autorytetem dla wyłonienia 5 reprezentantów społeczności lokalnej.

Łącznie zaplanowano przeprowadzenie piętnastu wywiadów indywidualnych z czasem ich przeprowadzenia określonym na maksimum 45 minut.

Ostatecznie udało się przeprowadzić 13 wywiadów (brak 2 osób reprezentujących organizacje pozarządowe) według jednolitego schematu, który obejmował trzy części merytoryczne, z których była podzielona na cztery zasadnicze pytania.

Rys. 8 Konstrukcja indywidualnego wywiadu w badaniu Zespołu Badawczego KIS Stella

Schemat wywiadu indywidualnego o Lokalnym Partnerstwie		
Część 1 Wiedza o Lokalnym Partnerstwie	Część 2 Ocena własnego udziału w Lokalnym Partnerstwie	Część 3 Ocena perspektyw rozwojowych Lokalnego Partnerstwa

Źródło: Opracowanie własne zespołu badawczego.

Podsumowanie wyników dla każdej części merytorycznej z trzynastu indywidualnych wywiadów przedstawia się następująco:

- **Część 1 „Wiedza o Lokalnym Partnerstwie” - Pytanie Moderadora nr 1:**
Czy funkcjonujące Lokalne Partnerstwo jest znane Pani/Panu, i w jakich okolicznościach posiadli Państwo wiedzę na ten temat?

Na ogólna liczbę 13 wywiadów, tylko w jednym przypadku uzyskano negatywną odpowiedź na temat posiadanej wiedzy o funkcjonującym partnerstwie, była ona udzielona przez reprezentanta grupy mieszkańców. Rezultatami dotyczącymi drugiej części tego pytania były wskazania następujących okoliczności pozyskania informacji o partnerstwie:

- 1) odbyte wizyty w Urzędzie Gminy podczas załatwiania spraw – 2 osoby,
- 2) odbyte wizyty w ośrodku pomocy społecznej celem załatwienia spraw życiowych – 2 osoby,
- 3) Internet i lokalna prasa – 4 osoby,
- 4) w trakcie uczestnictwa w lokalnych spotkaniach i imprezach okolicznościowych – 4 osoby.

Taki rozkład odpowiedzi, świadczy o tym że organizowane przez Lokalne Partnerstwo przedsięwzięcia, kierowane do ogółu mieszkańców, a także prowadzona polityka informacyjna z wykorzystaniem lokalnych mediów, portali społecznościowych jest dobrym sposobem na trwałe kreowanie dobrego wizerunku Partnerstwa. Aktywne formy kreowania polityki społecznej przez Partnerstwo są lepsze od wyspecjalizowanych, jednokierunkowych działań (np. tylko warsztaty i szkolenia do bezrobotnych). Oznacza to, że Partnerstwo, które powstało na kanwie usług reintegracji społecznej i zawodowej, że nie może pozostać monotematyczną platformą współpracy. Chcąc zwrócić uwagę na budowanie lokalnej koalicji wielosektorowej wokół podstawowej osi merytorycznej Lokalne Partnerstwo jest wręcz

zmuszone do podejmowania inicjatyw bardziej ogólnych, kierowanych do różnych grup mieszkańców.

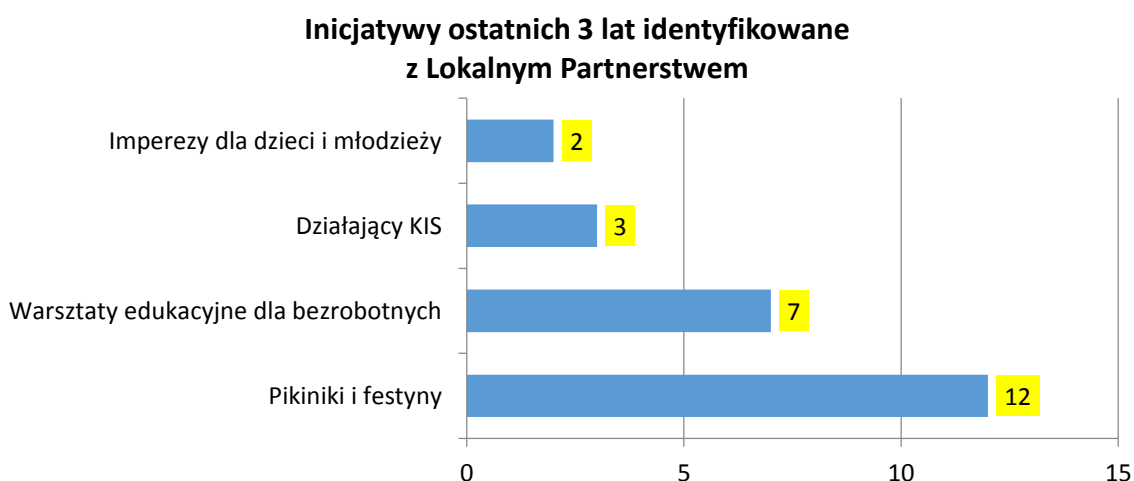
- **Część 1 „Wiedza o Lokalnym Partnerstwie” – Pytanie Moderadora Nr 2:**
Jakie najważniejsze inicjatywy są Pani / Panu znane, które realizowane były w Gminie przez Lokalne Partnerstwo w ciągu ostatnich 3 lat? A może były istotne bariery utrudniające działalność tego Partnerstwa?

W odpowiedzi na to pytanie respondenci nie wskazali żadnych barier utrudniających działalność partnerstwa, co może wynikać z faktu:

- 1) *po pierwsze* – grupa respondentów reprezentujących środowisko instytucji nie należała do pracowników decyzyjnych, a więc posiadających nieco szerszy zakres wiedzy o partnerstwie,
- 2) *po drugie* – pozostali respondenci przy prezentacji swoich sylwetek wspominali, że nie biorą bezpośredniego udziału w sferze zarządczej partnerstwa, więc nie mają okazji do analizy ewentualnych przyczyn niepowodzeń, analizy barier wewnątrz organizacyjnych, a także innych dyskursowo mechanizmach funkcjonowania partnerstwa.

Grupa dwunastu respondentów (patrz pierwsze pytanie) wskazując na najważniejsze inicjatywy z ostatnich trzech lat funkcjonowania partnerstwa, które zostały zapamiętane oraz są identyfikowane z nim, wymieniła kilkanaście inicjatyw, przy czym tylko niektóre uzyskały największą liczbę powtarzalnych wskazań.

Rys. 9. Liczba wskazań rodzaju inicjatyw kojarzonych z działającym Lokalnym Partnerstwem

Źródło: Opracowanie własne zespołu badawczego - podsumowanie wyników wywiadów indywidualnych
Cztery najczęściej wskazywane i powtarzane inicjatywy przedstawia rys.9.

Wyniki uzyskane w tym pytaniu potwierdzają wcześniej postawioną tezę na podstawie rezultatów pytania nr 1, a więc inicjatywy kierowane do ogółu są podstawą dla wyróżniania działalności Lokalnego Partnerstwa.

- **Część 1 „Wiedza o Lokalnym Partnerstwie” – Pytanie Moderadora Nr 3:**
Czy Pani / Pan jest w stanie wymienić sygnatariuszy Lokalnego Partnerstwa?

Podsumowanie wyników wywiadów indywidualnych można uznać za bardzo zadawalające ponieważ większość wskazań respondentów dotyczyła poprawności identyfikacji sygnatariuszy Lokalnego Partnerstwa. Zdecydowana większość wskazań ukierunkowana została na następujące instytucje: (a) Urząd Gminy Wierzbica – 9 wskazań na 12 odpowiedzi, tj. 75%, (b) Ośrodek Pomocy Społecznej – 5 wskazań, tj. 42%, (c) Powiatowy Urząd Pracy w Chełmie – 4 wskazania, tj. 33%, (d) Stowarzyszenie „Stella” – 4 wskazania, tj. 33%.

Jednocześnie na liście odpowiedzi zarejestrowano przypadki wymienienia znanych w regionie Lubelszczyzny podmiotów, takich jak np.: Stowarzyszenie „Nowa szansa” Zamościa (2 wskazania), Stowarzyszenie „Humanus” z Janowa Lubelskiego (2 wskazania), Konwent Klubów i Centrów Integracji Społecznej Lubelszczyzny (2 wskazania), oraz Centrum Integracji Społecznej w Chełmie (2 wskazania). Ten rezultat może być wytłumaczony jedynie poprzez fakt aktywności tych podmiotów w sferze polityki społecznej, a także ścisłej współpracy między nimi. Jednakże, mimo sympatyzowania tych podmiotów z Lokalnym Partnerstwem w Gminie Wierzbica nie są one członkami tej platformy współpracy.

- **Część 1 „Wiedza o Lokalnym Partnerstwie” – Pytanie Moderadora Nr 4:**
Jakie Pani / Pana zdaniem można wymienić najważniejsze 3 rezultaty działającego Lokalnego Partnerstwa?

Respondenci wskazali na kilka rezultatów działającego Lokalnego Partnerstwa, które generalnie wpisane są w obszar polityki społecznej, w tym głównie działań aktywizacyjnych i przeciwdziałających bezrobociu. Wśród tych pozycji pojawiły się:

- 1) zdobywanie nowych umiejętności przez osoby uczestniczące w warsztatach edukacyjnych i kursach – 42% odpowiedzi,
- 2) uzyskanie pomocy w zatrudnieniu na lokalnym rynku pracy – 36% odpowiedzi,
- 3) działania integrujące lokalną społeczność i podnoszące poziom wiedzy o społecznej solidarności – 32% odpowiedzi,
- 4) podnoszenie wartości i samooceny uczestników zajęć w KIS oraz warsztatach edukacyjnych – 24%

- **Część 2 „Ocena własnego udziału w Lokalnym Partnerstwie” – Pytanie Moderatora Nr 1: *Czy Pani / Pan włącza się w działanie Lokalnego Partnerstwa? Czy to działanie wynika z faktu pełnienia ról zawodowych, społecznych lub pełnienia funkcji w gremiach Gminy?***

Na 13 respondentów odpowiedzi udzieliło 10 osób, natomiast 3 osoby stwierdziły swoją bierność, zaznaczając jednocześnie postawę biernego obserwatora działalności Lokalnego Partnerstwa.

Cała grupa osób, które udzieliły odpowiedzi stwierdziła jednoznacznie, że ich aktywność wynika z faktu pełnienia przez nie ról zawodowych, które w sposób bezpośredni lub pośredni wpływają na uczestnictwo w pracach partnerstwa. Niestety nie zarejestrowano odpowiedzi wskazujących na włączanie się w działania partnerstwa poza pracą zawodową.

- **Część 2 „Ocena własnego udziału w Lokalnym Partnerstwie” – Pytanie Moderatora Nr 2: *Czy Pani / Pan jest biernym obserwatorem działania Lokalnego Partnerstwa, interesującym się postępami w jego funkcjonowaniu?***

Wobec wyniku pierwszego pytania z Części 2 rezultat był przewidywalny, bowiem dotyczył tylko grupy 3 respondentów. Obserwacja działalności partnerstwa posiada formę studiowania wiadomości internetowych i lokalnej prasy, a także uczestniczenia w okolicznościowych imprezach na terenie Gminy.

- **Część 2 „Ocena własnego udziału w Lokalnym Partnerstwie” – Pytanie Moderatora Nr 3: *W jakich inicjatywach Lokalnego Partnerstwa Pani / Pan braliście bezpośredni udział, prosimy o wymienienie najważniejszych z Pani / Pana punktu widzenia.***

Rezultat tego pytania okazał się niezbyt imponujący z punktu widzenia stopnia zaangażowania się w przedsięwzięcia partnerstwa w roli bezpośredniego ich uczestnika. W przypadku 6 respondentów uzyskano negatywną odpowiedź (46% respondentów), mimo zadeklarowania wcześniej przez 10 osób swojej aktywności w pracach partnerstwa. Taki rezultat może świadczyć o traktowaniu swojego udziału w pracach Lokalnego Partnerstwa jako obowiązku, zwłaszcza wynikającego z ról zawodowych. Natomiast trudno jest stwierdzić co było powodem absencji w czasie zorganizowanych przedsięwzięć. Respondenci nie wskazali żadnych wyjaśnień w tym zakresie.

Pozostali badani wymienili tylko kilka przedsięwzięć, w których bezpośrednio uczestniczyli, a były nimi: (1) zajęcia w Klubie Integracji Społecznej wraz z wizytami studyjnymi – łącznie

4 osoby, w tym 1 osoba z racji obowiązków służbowych, (2) pikniki rodzinne i festyny okolicznościowe – łącznie 2 osoby, oraz (3) narady i konferencje – 1 osoba.

- **Część 2 „Ocena własnego udziału w Lokalnym Partnerstwie” – Pytanie Moderadora Nr 4: Co Pani / Pana ceni sobie najbardziej w kontaktach z przedstawicielami Lokalnego Partnerstwa? Np.: zdobywanie wiedzy, informacji, umiejętność budowania relacji partnerskich, współpracę etc.**

W trakcie prowadzonych wywiadów indywidualnych ich uczestnicy zgłosili kilka wyróżników cechujących kontakty z przedstawicielami Lokalnego Partnerstwa. Te informacje powinny zostać potraktowane przez sygnatariuszy partnerstwa ze szczególną troską, bowiem są sygnałami odnoszącymi się do jego ogólnego wizerunku oraz do określenia własnego stosunku do jego przedstawicieli. Zapoznanie się z tymi informacjami może pomóc kształtować dalsze kierunki rozwoju Lokalnego Partnerstwa, a także może mieć wpływ na kształt współpracy lokalnym społeczeństwem.

Lista wyróżników odzwierciedlających relacje z przedstawicielami Lokalnego Partnerstwa przedstawiono na diagramie (rys.10)

Rys. 10 Wyróżniki kontaktów z przedstawicielami Lokalnego Partnerstwa

Źródło: Opracowanie własne zespołu badawczego - podsumowanie wyników wywiadów indywidualnych

Praktycznie wszystkie zarejestrowane cechy, uzyskały we wskazaniach respondentów wyniki przekraczające 50% głosów. Trudno mówić o zdecydowanej przewadze jednej ze wskazanych cech kontaktów z przedstawicielami Lokalnego Partnerstwa. Warto zwrócić

uwagę jednak na jeden wyróżnik, a mianowicie „docenianie umiejętności partnera”, co może wskazywać że w momencie pojawienia się nowego partnera poszukuje się takich jego potencjałów, które jednocześnie przynoszą satysfakcję z bycia członkiem tego Lokalnego Partnerstwa.

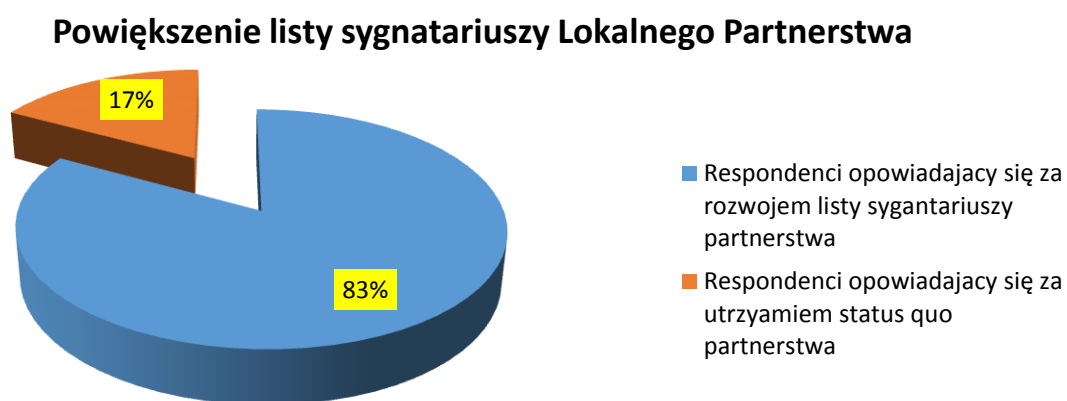
- **Część 3 „Ocena perspektyw rozwojowych Lokalnego Partnerstwa - Pytanie Moderatora Nr 1: Czy Pani / Pana zdaniem Lokalne Partnerstwo powinno nadal działać i rozwijać się? Jeśli tak to jakie bariery powinny zostać usunięte w jego działaniu?**

Wszyscy respondenci badania odpowiedzieli się jednoznacznie za kontynuowaniem działalności Lokalnego Partnerstwa. Głos wstrzymujący oddała osoba, która w pytaniu nr 1 Części I określiła się jako osoba nieznająca działalności tej platformy współpracy instytucjonalnej.

- **Część 3 „Ocena perspektyw rozwojowych Lokalnego Partnerstwa - Pytanie Moderatora Nr 2: Czy Pani / Pana zdaniem Lokalne Partnerstwo powinno zostać wzmocnione nowymi partnerami, jeśli tak to jakimi, z jakich dziedzin?**

Wśród respondentów przeważała grupa osób opowiadająca się za rozszerzaniem listy sygnatariuszy partnerstwa – 84%. Jednocześnie mocno akcentowano potrzebę zwiększenia działań promujących Lokalne Partnerstwo wśród mieszkańców Gminy Wierzbica, a także na obszarze sąsiednich gmin.

Rys. 11 Odsetek głosów za rozwojem Lokalnego Partnerstwa

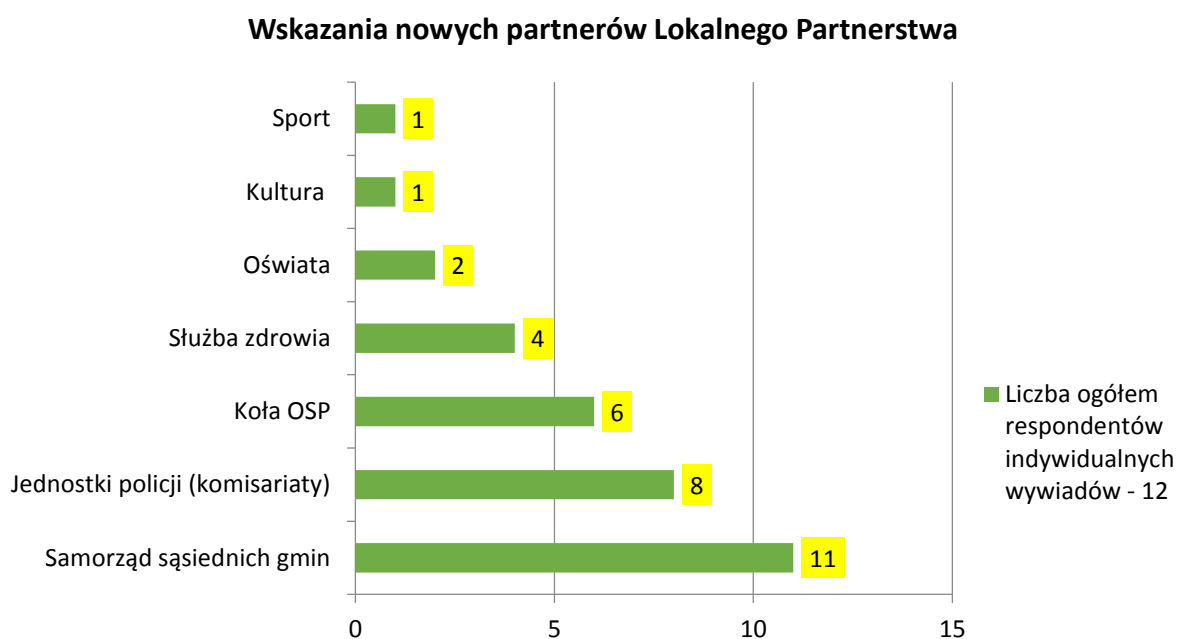

Źródło: Opracowanie własne –podsumowanie wyników wywiadów indywidualnych przez zespół badawczy

Osoby udzielające indywidualnego wywiadu podczas badania, wskazywały w przeważającej większości, że potencjalnymi sygnatariuszami mogłyby być samorządy sąsiednich gmin, gdzie problemy wykluczenia społecznego są identyczne jak w Gminie

Wierzbica. Prawdopodobnie opinia ta została ukształtowana na podstawie przekonania, że włączenie sąsiednich gmin będzie odnosiło pozytywny skutek w zakresie zwiększenia potencjału techniczno – organizacyjnego partnerstwa, a także jego zasobności finansowej. Stad też, na liście potencjalnych nowych partnerów instytucjonalnych zarejestrowano wskazania na kilka tylko podmiotów, wśród których samorząd gmin sąsiednich znalazł się na pierwszym miejscu (rys. 12)

Rys. 12. Lista potencjalnych nowych instytucji Lokalnego Partnerstwa

Źródło: Opracowanie własne –podsumowanie wyników wywiadów indywidualnych przez zespół badawczy

Wyniki tego pytania można uznać za podobne wskazania do poprzednich badań (akcja plenerowa oraz ankieta instytucjonalna) z jednym wyjątkiem, a mianowicie właśnie wskazaniem sąsiednich gmin. Oznacza to silną potrzebę jednoczenia zasobów i potencjałów pojedynczych samorządów gmin, bowiem mieszkańcy dostrzegają, że:

- 1) *po pierwsze*, nie wystarcza środków finansowych w rocznych budżetach pojedynczych jednostek samorządu terytorialnego na wszystkie planowane działania w obszarze polityki społecznej,
- 2) *po drugie*, proces ubiegania się o środki finansowe z innych źródeł, np. środków unijnych jest procesem skomplikowanym i często uciążliwym w fazie przygotowawczej, do której nie każdy samorząd gminny jest odpowiednio przygotowany,

- 3) *po trzecie*, we wspólnym interesie sąsiednich gmin jest wspólne rozwiązywanie tych samych problemów społecznych.

• **Część 3 „Ocena perspektyw rozwojowych Lokalnego Partnerstwa - Pytanie Moderadora Nr 3: *Czym powinno pilnie zająć się Lokalne Partnerstwo, aby mieszkańcy Gminy odczuwali poprawę w życiu społeczno-zawodowym?***

Podsumowanie wyników w tej części indywidualnych wywiadów praktycznie potwierdziło odczucia respondentów z poprzednich dwóch badań, a mianowicie: akcji plenerowej oraz ankiety instytucjonalnej w zakresie priorytetowego traktowania niektórych problemów. Zdecydowany odsetek udzielających wywiadu jako najważniejsze tematy dla Partnerstwa wskazał zjawisko patologii społecznych, których wyrazem jest alkoholizm, narkomania i agresja – 83% respondentów. Zestawienie pięciu najczęściej wskazywanych problemów dla partnerstwa zawiera tabela 11.

Tabl. 11. Lista głównych przyszłościowych tematów dla Lokalnego Partnerstwa zgłoszona w indywidualnych wywiadach

Lp.	Temat	Procent respondentów
Ogółem respondenci pytania nr 3 Części 3 indywidualnych wywiadów		12 osób, tj. 100%
Wskazania tematów		
1	Warsztaty edukacyjne dla bezrobotnych, szkolenia i kursy	8 osób, tj. 67 % respondentów wywiadów indywidualnych
2.	Zmniejszenie skali alkoholizmu, narkomanii i agresji	10 osób, tj. 83 %
3.	Zwiększenie miejsc pracy na obszarze Gminy	9 osób, tj. 75% %
4.	Zwiększenie integracji środowiska seniorów	6 osób, tj. 50 %
5.	Silniejsze włączenie i zaktywizowanie młodzieży do działalności społecznej	7 osób, tj. 58 %

Źródło: Opracowanie własne zespołu badawczego - podsumowanie indywidualnych wywiadów w Gminie Wierzbica

Podsumowując powyższe wyniki badania trzeba podkreślić, że problem bezrobocia oraz braku miejsc pracy na terenie Gminy jest najbardziej nurtującym zagadnieniem dla wszystkich mieszkańców, bowiem bez względu na przynależność do kategorii respondentów, a także bez względu na zastosowane narzędzia badawcze, zawsze jest on wskazywany.

• **Część 3 „Ocena perspektyw rozwojowych Lokalnego Partnerstwa - Pytanie Moderadora Nr 4: *Czy Pani / Pana zdaniem to Partnerstwo powinno być wspierane przez instytucje z powiatu, z województwa a może z kraju?***

Wśród grupy udzielającej indywidualnych wywiadów praktycznie wszyscy respondenci oddali głos za wspieraniem lokalnych inicjatyw współpracy przez organy władzy wyższego szczebla, co odnosi się zarówno do instytucji samorządu powiatu i województwa, jak i instytucji administracji rządowej. Wskazywano, że najmniej kosztowną formą jest honorowy patronat nad lokalnymi partnerstwami, chociaż respondenci nie ukrywali także że chodzi o takie formy wsparcia, które wnoszą określone zasoby finansowe.

REASUMPCJA „Indywidualnych wywiadów”

Indywidualne wywiady potwierdziły niektóre wcześniej uzyskane opinie o działającym Lokalnym Partnerstwie, zwłaszcza w kontekście potrzeby jego liczebnego rozwoju jak i przyszłościowych tematów, którymi instytucje tworzące lokalną sieć współpracy powinny się zająć.

Wyniki indywidualnych wywiadów potwierdziły także zbieżność poglądów na niektóre kwestie lokalnej polityki społecznej, a szczególnie na uciążliwość problemów takich jak: bezrobocie, mała liczba miejsc pracy czy patologie społeczne.

Bardzo wyraźnym akcentem indywidualnych wywiadów, odróżniających ich wyniki od pozostałych badań (akcja plenerowa, ankieta instytucjonalna), było zwrócenie uwagi na potrzebę włączenia sąsiednich samorządów gmin do Lokalnego Partnerstwa. Motywacja do tego rodzaju działania była dla badaczy przekonująca i wywodząca się z silnej potrzeby jednoczenia sił i środków w przeciwdziałaniu tym samym problemom.

V. KOŃCOWE PODSUMOWANIE BADAŃ – CZY UZYSKANO ODPOWIEDŹ NA KLUCZOWE PYTANIA?

Lista sformułowanych problemów badawczych (pytań) w Gminie Wierzbica obejmowała dziesięć pozycji. Czy zastosowane narzędzia i metody pozwoliły uzyskać oczekiwane rezultaty?

Wniosek pierwszy:

Mimo rozpiętości w stopniu, posiadanej przez wszystkich respondentów, wiedzy na temat utworzonego w 2011 r. Lokalnego Partnerstwa, jego działalności i aktywności należy stwierdzić, że mieszkańcy Gminy Wierzbica nie tylko wiedzą o jego istnieniu, ale także potrafią zidentyfikować obszary jego działalności oraz wskazać najważniejsze przedsięwzięcia jakie organizowane były na terenie Gminy.

Nie wszyscy respondenci potrafią wymienić aktualny skład członkowski Lokalnego partnerstwa. Odnosi się to przede wszystkim do reprezentantów mieszkańców Gminy, którzy albo z racji wieku nie są zawodowo aktywni, albo wykonują pracę w ramach indywidualnej działalności gospodarczej i nie bardzo identyfikują się z działającą siecią współpracy instytucjonalnej. Potwierdziły to uzyskane oceny odnośnie aktywności sektora prywatnego wobec inicjatyw Lokalnego Partnerstwa. Jest to jedna z głównych barier rozwojowych Lokalnego Partnerstwa, lecz dostrzegana przede wszystkim przez reprezentantów będących jego sygnatariuszami.

Wniosek drugi:

Działalność Lokalnego Partnerstwa i jej rezultaty są zauważalne przez mieszkańców, jednakże zgłaszają oni potrzeby zajmowania się nie tylko problematyką aktywizacji zawodowej, ale przede wszystkim taką działalnością, która będzie likwidowała przyczyny ubóstwa ekonomicznego gospodarstw domowych oraz uciążliwe patologie społeczne. W tej kwestii poglądy wyrażane przez respondentów są jasne i czytelne, a także precyzyjnie sformułowane (np. problemy alkoholizmu, narkomanii, agresji i przemocy domowej). Stąd też, respondenci wskazują na pilną potrzebę nie tylko kontynuacji działalności Lokalnego

Partnerstwa, ale przede wszystkim na potrzebę podejmowania przez niego bardziej ogólnych tematów społecznych.

Wniosek trzeci:

Lokalne Partnerstwo jest oceniane jako lokalna inicjatywa, skierowana na problematykę lokalnej polityki społecznej oraz na lokalne problemy. Większość respondentów uważa, że w przyszłości kierunek działalności terytorialnej nie powinien ulec zmianie, przy czym dostrzegają oni konieczność wspierania lokalnej inicjatywy przez instytucje szczebla regionalnego oraz krajowego.

Z jednoczesnym optowaniem za działalnością Lokalnego Partnerstwa na rzecz społeczności Gminy Wierzbica, respondenci dopuszczają możliwość zwiększenia składu partnerstwa o sąsiednie gminy, bowiem łączy je ten sam problem – likwidacja lub zmniejszenie wpływu niektórych zjawisk patologicznych na codzienne życie.

Wniosek czwarty:

Bardzo cennym rezultatem badań było uzyskanie opinii na temat najbardziej wyróżnialnych cech w kontaktach z przedstawicielami Lokalnego Partnerstwa, bowiem pozwoliło to ocenić ogólny wizerunek partnerstwa, ludzi w nim zaangażowanych oraz atmosferę jaką członkowie tego partnerstwa preferują w kontaktach zewnętrznych. Takie cechy jak: (a) możliwość uzyskania pomocy i wsparcia, (b) docenianie umiejętności partnera, czy też (c) zdobywanie wiedzy oraz poszukiwanie wspólne sposobów na rozwiązywanie problemów, mogą świadczyć o mocnych wewnętrznych podstawach funkcjonowania tego Partnerstwa.

CZĘŚĆ III Dobre praktyki lokalnych działań partnerskich

1. INICJATYWY PARTNERSKIE W GMINIE WIERZBICA

Gmina Wierzbica jest jedną z bardziej aktywnych gmin w powiecie chełmskim. Zarówno jej mieszkańcy jak i przedstawiciele instytucji i podmiotów tu funkcjonujących wykazują się dużą inicjatywą w organizacji wielu działań, z powodzeniem wykorzystując ideę partnerstwa. Wierzbica jest obecna na imprezach regionalnych, ale też na swoim terenie realizuje wiele inicjatyw korzystając z potencjału partnerów w realizacji ważnych celów społecznych.

Warto zapoznać się z dobrymi przykładami inicjowanymi przez Wójta Gminy, Wiejskie Domy Kultury, Gminna Bibliotekę Publiczną Zespół Szkół, Koła Gospodyń Wiejskich itp.

Konferencja na temat „Stop wypadkom” dotycząca poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym to kolejna inicjatywa partnerska, która odbyła się 22 lutego w sali konferencyjnej Urzędu Gminy Wierzbica. Spotkanie zorganizowali: Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Chełmie, Komenda Miejska Policji w Chełmie oraz samorząd Gminy Wierzbica, a jego treści były przeznaczone dla wszystkich mieszkańców Gminy.

Podczas spotkania poruszono m.in. takie kwestie jak zasady zachowania bezpieczeństwa w ruchu drogowym oraz jak zapobiegać wypadkom. Uczestnicy konferencji mieli okazję wysłuchać prelekcji o zdarzeniach na drogach na terenie powiatu chełmskiego, w tym gminy Wierzbica i działaniach policjantów z Wydziału Ruchu Drogowego KMP w

Chełmie związanych z bezpieczeństwem opowiedział. Omówiony został także projekt: Krajowa Mapa Zagrożeń Bezpieczeństwa. Podczas konferencji Dyrektor WORD przekazał na

ręce Dyrektor Zespołu Szkół im. Kazimierza Górskiego w Wierzbicy zestaw miasteczka ruchu drogowego, dzięki któremu uczniowie placówki będą mogli poznawać zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym już od najmłodszych lat. Ponadto Wójt Gminy wspólnie z WORD przygotowali dla uczestników spotkania upominki w postaci kamizelek odblaskowych oraz innych gadżetów, dzięki którym mieszkańcy Gminy Wierzbica staną się bardziej widoczni na drodze. Rozdane odblaski przyczynią się do poprawy bezpieczeństwa na drogach podczas wieczornych spacerów.

Dzień „Bezpiecznie na drodze i z policją” w Syczynie to inicjatywa zorganizowana w maju 2017 roku przez Radę Gminy we współpracy z lokalnym Wiejskim Domem Kultury, Gminną Biblioteką Publiczną oraz Kołem Gospodyń Wiejskich

Wydarzenie miało charakter otwarty dla wszystkich mieszkańców, a w szczególności dla dzieci i młodzieży. Głównym celem inicjatywy było podniesienie wiedzy i świadomości z zakresu bezpieczeństwa w ruchu drogowym wszystkich mieszkańców

gminy Wierzbica. Uczestnicy imprezy mieli okazję wysłuchać prelekcji na temat bezpieczeństwa w ruchu drogowym oraz zostali wyposażeni w opaski fluorescencyjne.

Spotkanie z ekspertami z zakresu ruchu drogowego, policji, ratownictwa medycznego pozwoliło zapoznać się z elementarnymi zasadami zachowania na drodze, z zasadami zachowania się podczas wzywania pomocy osobom poszkodowanym w wypadkach oraz udzielaniu pierwszej pomocy.

Dużą atrakcją, szczególnie dla dzieci był pokaz policyjnych psów służbowych, w czasie

którego pracownicy z Komendy Miejskiej Policji w Chełmie zaprezentowali jak psy reagują

na komendy głosowe, a także w jaki sposób za pomocą różnych gestów są w stanie porozumiewać się z nimi. Ponadto mundurowi opowiedzieli mieszkańcom o służbie policjantów oraz o tym, w jaki sposób wygląda selekcja i przyjęcie do służby psa policyjnego. Wszyscy dowiedzieli się: jakie są rodzaje psów w Policji, jakie wykonują zadania, ile lat trwa służba policyjnego psa i co dzieje się z nim, kiedy nadchodzi jego zasłużony odpoczynek, po wypracowaniu w Policji odpowiedniej liczby lat.

W organizację wydarzenia, oprócz administracji gminnej włączyli się przedsiębiorcy oraz media: tygodnik chełmski Nowy Tydzień, firma Drwał Paweł Buch oraz Zakład Przetwórstwa Mięsnego Gramar Łojewski Krzysztof we Włodawie.

Gminne Kiermasze Przedświąteczne na trwale wpisały się w kalendarz wydarzeń Gminy Wierzbica.

W 2017 roku odbył się już III Gminny Kiermasz Wielkanocny. Inicjatorem takich wydarzeń jest Wójt Gminy Wierzbica, a nieodłącznymi partnerami: Wiejskie Domy Kultury, Koła Gospodyń Wiejskich, szkoły oraz mieszkańcy. Wszyscy wystawcy przygotowują przepiękne stoiska,

na których na przykład przed Wielkanocą można kupić ręcznie zdobione pisanki, zajaczkę wielkanocną, palmy wielkanocne, stroiki świąteczne.

Prezentowane ozdoby cieszą oczy zwiedzających swoją unikatowością i oryginalnością. Autorskie rękodzieła cechują się dużą popularnością, a że z roku na rok przybywa pomysłów na nowe ozdoby to i zainteresowanie nimi jest duże. Wystawcy zawsze dbają aby dla odwiedzających nie zabrakło również „czegoś dla ciała”, a więc możliwości zaopatrzenia się w potrawy regionalne oraz wypieki świąteczne m.in. w mazurki świąteczne, bez którego większość z Nas nie wyobraża sobie świąt Wielkanocnych.

Spotkania z rękodziełem oraz kuchnią regionalną przyciągają nie tylko mieszkańców Gminy Wierzbica, ale coraz częściej również okolicznych gmin.

W lipcu Gmina Wierzbica gościła malarzy i rzeźbiarzy z Polski, Ukrainy i Białorusi na XVIII Międzynarodowym Regionalnym Plenerze Malarsko- Rzeźbiarskim Wierzbica 2017.

Impreza trwała tydzień. W tym czasie którego artyści zmienili boisko i sale w Zespole Szkół w Wierzbicy im. Kazimierza Górskiego, na terenie Centrum Rekreacyjno- Sportowego

w swoje pracownie malarsko – rzeźbiarskie.

Podczas pleneru powstały piękne obrazy, rzeźby monumentalne i płaskorzeźby, które ozdobią gminne place oraz salę konferencyjną Urzędu Gminy w Wierzbicy. Jednym z motywów przewodnich prac było łowiectwo i myślistwo. Osoby zainteresowane plenerem i twórczością artystów mogły z bliska obserwować pracę twórców. Jednocześnie

przez cały okres trwania imprezy na mini wystawach prezentowane były przywiezione przez artystów gotowe prace, które można było zakupić. Były to m.in. obrazy lub duże i małe formy rzeźbiarskie. Istniała także możliwość wykonania portretu na zamówienie wykonanego pastelami. Wzorem lat ubiegłych na zakończenie imprezy odbyła się wystawa prac plenerowych w sali sportowej Zespołu

Szkół w Wierzbicy oraz oficjalne podsumowanie pleneru, na którym Wójt Gminy Wierzbica Andrzej Chrzastowski uroczyście podziękował wszystkim artystom za uczestnictwo tym niezwykle wyjątkowym wydarzeniu.

Dbamy o zdrowie to kolejna, ale też bardzo nowatorska inicjatywa partnerska na terenie Gminy Wierzbica. Tym razem inicjatorem było jedno z lokalnych Kół Gospodyń

Wiejskich oraz Gminna Biblioteka Publiczna. Partnerzy zaprosili mieszkańców gminy na prelekcję prozdrowotną z udziałem lekarza ginekologa położnika Lecha Błazuckiego.

Głównym tematem spotkania były choroby układu płciowo- moczowego u kobiet i mężczyzn. Lekarz w lekki i przystępny sposób przedstawił często wstydlivą tematykę chorób układu płciowo- moczowego. Zostały wymienione zalety badań kontrolnych oraz zagrożenia wypływające z zaniedbań i ignorowania pierwszych objawów chorobowych. Obalono mity dotyczące higieny stref intymnych i niektórych usług reklamowanych przez gabinety kosmetyczne. Uczestnicy spotkania zostali zapoznani z działaniami wskazanymi przy dbaniu o swoje zdrowie i dobre samopoczucie. Wszyscy obecni bardzo pozytywnie ocenili wydarzenie, twierdząc że z niecierpliwością czekają na następne tego typu prelekcje.

Przegląd Piosenki Przyrodniczej „Tobie Ziemię śpiewać chcę...”. to inicjatywa Szkolnego Koła Ligi Ochrony Przyrody działającego w Zespole Szkół w Wierzbicy im. K. Górskiego pod opieką Małgorzaty Torbiczyk, która jest również członkiem Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Polesie.

Młodzież do udziału w wydarzeniu zaprosiła wszystkich mieszkańców gminy Wierzbica. Współorganizatorami przeglądu piosenki przyrodniczej byli: Gminna Biblioteka Publiczna w Wierzbicy oraz Rada Rodziców z Zespołu Szkół

w Wierzbicy. Celem imprezy było zainteresowanie dzieci aktywnym udziałem w ochronie przyrody, uwrażliwienie na piękno otaczającej przyrody, rozwijanie postaw i zachowań proekologicznych oraz rozwijanie zdolności muzycznych. Była to także okazja do uświetnienia obchodów Międzynarodowego Dnia Ziemi.

Na festiwalu zaprezentowało się 14 grup śpiewaczych z Gminnego Przedszkola w Wierzbicy, Zespołu Szkół w Wierzbicy, Szkoły Filialnej w Wólce Tarnowskiej oraz ze Szkoły Podstawowej w Świącicy. Występowały dzieci w wieku przedszkolnym oraz uczniowie klas I- III. Uroczystość rozpoczęto od zasadzenia drzewa w Integracyjnym Centrum przez gospodarza Gminy Wójta Andrzeja Chrzastowskiego i vice-dyrektor Zespołu Szkół w Wierzbicy Grażynę Kraskę, którym asystowały dzieci z koła Ligi Ochrony Przyrody. Podczas części festiwalowej imprezy widzowie oprócz zabawy przy piosenkach sławiących przyrodę mogli częstować się kanapkami przygotowanymi przez Radę Rodziców lub zakupić słodkie smakołyki i magnesy na lodówki przygotowane przez członków koła LOP. Dochód ze sprzedaży słodkości i gadżetów został przeznaczony na działalność szkolnego Ligi Ochrony Przyrody. Wielkim finałem festiwalu było rozdanie nagród dla występujących na przeglądzie grup oraz wspólne śpiewanie piosenki przewodniej przez wszystkich uczestników imprezy. Wydarzenie odbyło się dzięki wsparciu organizacyjnemu i finansowemu wielu partnerów, wśród których byli: Wójt Gminy Wierzbica Andrzej Chrzastowski, Przewodniczący Rady Gminy Wierzbica Krzysztof Wojewódzki, Dyrektor Zespołu Szkół w Wierzbicy Mieczysław Sołtys, oraz przedsiębiorcy: Krzysztof Łojewski - Zakład Przetwórstwa Mięsnego Włodawa, Barbara Rubik- Basia Sklep Spożywczy, Henryk Kamiński- Piekarnia Wierzbica, Pani Magdalena Zuzńska- Sklep Groszek.

„Tłusty Czwartek” to kolejna partnerska impreza jaka miała miejsce w Gminie Wierzbica. Tym razem inicjatorami byli seniorzy zrzeszeni wokół Gminnego Koła Emerytów Rencistów i Inwalidów, a wśród nich – Mariana Łakuta – przewodnicząca, która tym razem zaprosiła przedstawicieli zaprzyjaźnionego Koła w Chelmie. Tegoroczne

spotkanie odbyło się 23 lutego w Wiejskim Domu Kultury w Wierzbicy. Uczestniczyło w nim ok. 60 osób. Uczestniczący w imprezie seniorzy mile i przyjemnie spędzili czas przy wspólnym poczęstunku. By tradycji stało się zadość nie zabrakło degustacji pączków. Wspólna zabawa przy kapeli grającej piosenki z dawnych lat oraz popisy wokalne jednego z członków koła

umiliły spotkanie.

Pikniki Rodzinne w Gminie Wierzbica to już pewnego rodzaju tradycja kiedy to, w miesiącach letnich, Wiejskie Domy Kultury zapraszają do wspólnej zabawy całe rodziny. W 2017 roku udało się nawiązać partnerską współpracę z Galerią Dziecięcą POKUSA, która w ramach swojej działalności zaoferowała opiekę animatorów oraz dostęp do różnego rodzaju atrakcji. Imprezy odbyły się między innymi w Wiejskich Domach Kultury w Syczynie, Wierzbicy, Chylinie, Olchowcu, Busównie i w Pniównie. Współorganizatorami spotkań byli ponadto Wójt Gminy Wierzbica, Gminna Biblioteka Publiczna.

Dzieci i młodzież wraz z opiekunami mogli skorzystać z wielu atrakcji zaoferowanych przez Galerię Pokusa. W programie było m.in.: strzelanie karabinami Nerf, malowanie

twarzy, turnieje gier planszowych, tworzenie budowli z różnego rodzaju klocków, zabawy plastyczne, pokazy baniek mydlanych. Bardzo szeroka oferta zabaw i gier skierowana była do osób w różnym wieku. Najmłodsze dzieci jeździły samochodzikami, lepiły w ciastolinie, kolorowały obrazki, korzystały z przeróżnych zabawek oraz

puszczały bańki mydlane. Zarówno starsi jak i młodszy rywalizowali grając w gry planszowe, budowali z klocków lub bawili się zdalnie sterowanymi samochodzikami. Rodzice i opiekunowie czynnie angażowali się w zabawę swoich pociech, a atmosfera panująca na piknikach była niezwykła. Galeria Dziecięca Pokusa przygotowała także nagrody rzeczowe dla wszystkich czynnych uczestników gier i zabaw w postaci drobnych upominków. Dodatkowo w WDK w Syczynie uczestnicy zabawy piekli kielbaski przy ognisku, a w WDK w Olchowcu zorganizowano poczęstunek z grilla dla uczestników zabawy.

Dzień Dziecka w Wierzbicy to przedsięwzięcie Wójta Gminy Wierzbica, który corocznie

wraz ze Stowarzyszeniem Wspierania Aktywności Społecznej „Stella” oraz Klubem Integracji Społecznej zaprasza coraz to nowych partnerów. W tym roku w organizację aktywnie włączyły się Zespół Szkół im. Kazimierza Górskiego w Wierzbicy, Gminna Biblioteka Publiczna w Wierzbicy oraz Spółdzielnia Socjalna

Miranna. Efektem było wiele roześmianych, najmłodszych buziek z zapalem uczestniczących w przygotowanych atrakcjach.

Uczestnicy festynu bawili się na obiektach Integracyjnego Centrum Rekreacyjno-Sportowego w Wierzbicy- Osiedle. Imprezę rozpoczęto od powitania wszystkich przybyłych przez gospodarza Gminy Wierzbica Wójta Andrzeja Chrzastowskiego, złożenia serdecznych życzeń dla dzieci oraz zaproszenia ich do korzystania z wszelkich atrakcji zorganizowanych na obchody tego święta.

No i zaczęło się: malowanie twarzy, lepienie z masy solnej, modeliny i plasteliny, kolorowe baloniki, dmuchane zamki i zjeżdżalnie to niektóre z atrakcji z których mogły korzystać dzieci i młodzież. Dla uczestników zabawy przygotowano również dmuchane zjeżdżalnie, stoisko z kolorowymi tatuażami, watą cukrową, stoły tematyczne, a na nich m.in.: papieroplastyka, malowanie kamyków, lepienie z masy solnej i maski karnawałowe. Dla tych, którzy lubią rywalizację zostały zorganizowane gry i zabawy z animatorem oraz miniturniej piłki nożnej. Rodzice z KIS w tym czasie przygotowali poczęstunek w postaci grillowanych kiełbasek i góry słodczy.

Z kolei dla posiadaczy rowerów zorganizowano znakowanie rowerów przeprowadzone przez funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji w Chełmie oraz Posterunku Policji w Sawinie.

Z kolei rodzice i opiekunowie dzieci podczas ich zabawy mogli zaznajomić się z ofertą Szkoły dla Dorosłych ŻAK, oraz skorzystać z możliwości przebadania skóry i konsultacji dietetycznych wykonanych przez przedstawicieli Oriflame WELLNESS & BEAUTY.

2. INICJATYWY PARTNERSKIE W STOWARZYSZENIA WSPIERANIA AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ STELLA

Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Społecznej „STELLA”

www.swasstella.pl mail: poczta@swasstella.pl

Stowarzyszenie zostało założone w grudniu 2010 roku, wpis do KRS uzyskało w kwietniu 2011 roku. Głównymi celami działalności są .:

- Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz upowszechnianie idei pomocy osobom pokrzywdzonym, ubogim, bezrobotnym, bezdomnym, niepełnosprawnym oraz wszystkim tym, którzy pragną odzyskać nadzieję i godnie żyć;
- Działania na rzecz swobodnego dostępu do informacji niezbędnej dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego;
- Wyrównywanie szans kobiet w dostępie do rynku pracy i zatrudnienia;
- Prowadzenie Klubu Integracji Społecznej.

SWAS Stella jest współautorem koncepcji stworzenia ogólnopolskiej platformy współpracy podmiotów zatrudnienia socjalnego oraz inicjatorem Lubelskiego Partnerstwa, a potem Konwentu Klubów i Centrów Integracji Społecznej. W ścisłej współpracy z CIS Chełm oraz ośrodkami pomocy społecznej powiatu chełmskiego realizuje szereg zadań z zakresu aktywnej polityki społecznej. Jest realizatorem wielu zadań publicznych służących przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu, promujących wielosektorową współpracę na rzecz rozwoju lokalnego oraz poprawy dostępu do zatrudnienia osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Działanie w Partnerstwie i rozwijanie międzyinstytucjonalnej współpracy wokół zatrudnienia socjalnego to dla Stowarzyszenia ciągle i aktualne wyzwanie, które z powodzeniem realizuje w kilku gminach powiatu chełmskiego.

Dlaczego warto tworzyć i rozwijać Kluby Integracji Społecznej na terenie każdej gminy?

1. Tworzą one miejsce aktywizacji i spotkań osób z problemem bezrobocia,

bezradności, wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, korzystających z pomocy społecznej ze specjalistami z różnych dziedzin (psychologa, prawnika, lekarza, doradców zawodowych, trenerów pracy, ekonomistów), których głównym celem jest pomoc w trudnej sytuacji, tworzenie grup wsparcia, jak również

poradnictwo indywidualne.

2. Są miejscem prowadzenia warsztatów reintegracji zawodowej dostosowanych do potrzeb lokalnego rynku pracy i możliwości klientów, często we współpracy z lokalnymi pracodawcami.
3. W KIS można wziąć udział w warsztatach reintegracji społecznej, które pomagają wzmocnić poczucie własnej wartości, nauczyć się przezwyciężania trudności, pokonywania stresu, wzmocnienia kompetencji społecznych.
4. Absolwenci KIS mogą podejmować zatrudnienie wspierane, tworzyć podmioty ekonomii społecznej (spółdzielnie socjalne)

Pierwszy Klubowy Dzień Dziecka w Wierzbicy

Ważną działalnością naszego KIS jest organizacja spotkań integracyjno-edukacyjnych

z udziałem uczestników zaprzyjaźnionych Klubów Integracji Społecznej. Wyjazd klubowiczów z Wierzbicy i Żmudzi do Nasutowa był okazją do wzmocnienia kontaktów oraz promocji idei zatrudnienia socjalnego i ekonomii społecznej. Uczestnicy KIS na spotkaniu wyjazdowym mogli powymieniać się doświadczeniem oraz

zapoznać się z działalnością Nasutowskiego Przedsiębiorstwa Społecznego.

Dom Nasutów Nasutowskie Przedsiębiorstwo Społeczne działa jako spółka z o.o. od sierpnia 2007 r. Powstało w ramach realizacji projektu „W stronę polskiego modelu gospodarki społecznej – budujemy nowy Lisków” z Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL. Przedsiębiorstwo organizuje szkolenia i praktyki zawodowe oraz oferuje usługi cateringowe, organizację imprez i usługi hotelarskie oraz pielęgnację terenów zielonych. Dla naszych uczestników zorganizowano specjalne warsztaty bębniarskie oraz warsztaty pieczenia rogalików na świeżym powietrzu. Uczestnicy KIS mieli możliwość degustacji wyrobów kuchni nasutowskiej m.in. popularnego zawijasa nasutowskiego oraz bigosu burakowego z fasolą.

Stowarzyszenie Stella i kobiety gmin powiatu chełmskiego podczas jednego ze spotkań nazwanego: „PODZIEL SIĘ TYM CO POTRAFISZ –WSPÓLNIE ODKRYWAMY NASZE TALENTY” (fotorelacja) oczywiście w gościnnej Sali konferencyjnej Urzędu Gminy Wierzbica

Warsztaty Wyjazdowe – Razem Możemy Więcej

W ramach partnerskiej współpracy Stowarzyszenia Wspierania Aktywności Społecznej „Stella” ze Stowarzyszeniem „Nowa Szansa” w Zamościu dla wszystkich

uczestników KIS zorganizowano warsztaty wyjazdowe do Krasnobrodu. Spotkanie miało na celu m.in. zapoznania uczestników projektu ze strukturami organizacyjnymi innych KIS, spółdzielni socjalnej, oraz stowarzyszeń.

Niezapomnianym doświadczeniem okazał się warsztat z florystyki, który został zorganizowany podczas wyjazdu, celem

przekazania uczestnikom pomysłu na własny „biznes”? i był wstępem do również bardzo interesujących paneli dyskusyjnych z udziałem klubowiczów i zaproszonych gości przedstawicieli ministerstwa, przedstawicieli PUP z Chełma i Zamościa.

W 2016 roku Stowarzyszenie Stella we współpracy z Zespołem Szkół Niepublicznych Wiliams z Chełma zainaugurowało działalność Mobilnego Klubu Wolontariatu - partnerskiej inicjatywy służącej wzmocnieniu aktywności społeczno – zawodowej wśród młodzieży. W Klubie zostanie wdrożony innowacyjny program skierowany do młodzieży, dotyczący

przedsiębiorczości społecznej na lokalnym rynku pracy, edukacji obywatelskiej oraz animacji młodzieżowych liderów. Program został opracowany przez specjalistów z zakresu edukacji, reintegracji społecznej i przeciwdziałania wykluczeniu, ekonomii społecznej oraz rynku pracy i będzie służył

promocji wolontariatu i działalności pożytku publicznego w różnych dziedzinach życia młodzieży.

Młodzież uczestnicząca w Klubie różnie formułowała swoje oczekiwania:

„Chciałabym pokonać swoją nieśmiałość. Uczestnicząc tu –chciałabym spełnić się w roli wolontariusza, pomagać innym (...)” Paulina

„Oczekuję, że poprzez uczestnictwo w projekcie znajdę drogę do tego co chce robić w życiu by mieć z tego przyjemność, poczucie, że jestem komuś potrzebna oraz, że robię coś dobrze (...)” Klaudia

„Chciałabym uczestniczyć w akcjach charytatywnych. Chce pomagać osobom potrzebującym. Poprzez uczestnictwo zdobędę wiedzę na temat niesienia pomocy oraz poszerzę ją o nowe tematy (...) Andżelika

III. SPIS TABEL I RYSUNKÓW

Spis Tabel:

1. Liczba mieszkańców Gminy Wierzbica str. 29
2. Liczba bezrobotnych mieszkańców Gminy Wierzbica str. 31
3. Główne powody przyznania świadczenia pomocy społecznej dla mieszkańców Gminy Wierzbica str. 33
4. Ilościowy zbiór instytucji i podmiotów w Gminie Wierzbica str. 35
5. Katalog instytucji i podmiotów uznanych za ważne z punktu widzenia problematyki wykluczenia społecznego str. 36
6. Inicjatywy Partnerstwa Lokalnego wymienione przez respondentów badania „Akcja Plenerowa” str. 39
7. Nowe podmioty sugerowane przez mieszkańców w Lokalnym Partnerstwie w Gminie Wierzbica str. 40
8. Lista tematów dla Lokalnego Partnerstwa na najbliższy okres jego działania str. 41-42
9. Lista zmian jakie dostrzeżono w czasie trwania Lokalnego Partnerstwa str. 44-45
10. Lista przyszłościowych tematów dla Lokalnego Partnerstwa zgłoszona przez przedstawicieli instytucji str. 46
11. Lista głównych przyszłościowych tematów dla Lokalnego Partnerstwa zgłoszona w indywidualnych wywiadach str. 54

Spis Rysunków:

1. Podział administracyjny Gminy Wierzbica na sołectwa str. 28
2. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców w sołectwach gminy Wierzbica str. 33
3. Liczba wydanych „Niebieskich Kart” w 2015 r. w Gminie Wierzbica str. 34
4. Struktura sektora prywatnego w Gminie Wierzbica str. 35
5. Struktura respondentów Pierwszego Pytania Akcji Plenerowej w Gminie Wierzbica str. 38
6. Struktura respondentów badania ankietowego instytucji w Gminie Wierzbica str. 43
7. Proponowane zmiany w Lokalnym Partnerstwie w Gminie Wierzbica str. 45
8. Konstrukcja indywidualnego wywiadu w badaniu Zespołu Badawczego KIS Stella str. 48
9. Liczba wskazań rodzaju inicjatyw kojarzonych z działającym Lokalnym Partnerstwem str. 49
10. Wyróżniki kontaktów z przedstawicielami Lokalnego Partnerstwa str. 52
11. Odsetek głosów za rozwojem Lokalnego Partnerstwa str. 53
12. Lista potencjalnych nowych instytucji Lokalnego Partnerstwa str. 53

